

„LUPTA PENTRU LUMINĂ”

„LUMINA PRIN LUPTA”

LITERATORUL

REVISTA LITERARA DIN BUCURESTI

„CONTROL DE STIL”

„LIBERTATE DE IDEI”

ANUL III. — N°. 7.

Semestrul al doilea

S U M A R I U L :

Pag.		Pag.				
385	Mult iubesc, poezie	De U...	418	Poet. Macedonski poez.	De Carol Scrob	
386	Moartea lui P...	> N. Aihceru	418	Pe când...	poezie	Al. A. Macedonski
388	Sufărare lirică, poezie	> Al. A. Macedonski	419	Mincinosul, comedie		
390	M'am întrebat,	> Carol Scrob		in 2 acte.	> Stefan Velescu	
390	Capitole Filosofice	> Al. A. Macedonski	428	Pe voi a urma, poezie	> Th. C. Penculescu	
392	Trecer. Dunării, poezie	> I. N. Iancovescu	429	Jale, proză literară	> Al. A. Macedonski	
392	Razele, poezie	> Th. M. Stoensescu	429	Ești ca mine, poezie	> Al. A. Macedonski	
393	Viața de apoi, poezie	> Al. A. Macedonski	430	Prinembraza, poezie	> H. Rămășteanu	
397	Pautazi Ghica,	> Al. A. Macedonski	430	Nu crede, proză	> Gg. Jackson	
400	Arta Versurilor	> Al. A. Macedonski	431	Dorul meu, poezie	> Al. A. Macedonski	
401	Ungetare, poezie	> Carol Scrob	431	Contesa Palatină, poezie	> Al. A. Macedonski	
401	Dacă,	> Carol Scrob	432	Impărțirea pământu-		
401	Dacă fug	> Th. M. Stoensescu		lui, poezie	> Alexandru Radu	
402	De ce...	> Al. Stăniceanu	433	Iubitori de literatură	> Redacțiunea	
402	A une inconnue, poezie	> Louis Chardon	433	Înjurați-mă prieteni		
402	Imi spun	> Al. G. Djwara		poezie	> Al. A. Macedonski	
403	Dorințele aprinse	> Carol Scrob	434	Une etoile filante	> Tropatere	
403	Aseară	> Th. M. Stoensescu	435	Vânt de toamnă, poezie	> Al. A. Macedonski	
403	La Maria	> Carol Scrob	436	Moștenitorul Crimei,		
404	Astfel sânt	> Th. M. Stoensescu		Dramă în 5 acte.	> George Buzoianu	
404	Cerceii, navelă	> Mihail Demetrescu	443	Gelozia, poezie	> Th. M. Stoensescu	
411	Les baigneuses, poezie	> Louis Chardon	444	Curs de literatură dra-		
412	În nopți tăcute,	> M. Toncescu		matică.	> Th. M. Stoensescu	
412	O! de ce!	> Th. M. Stoensescu	447	Lui Al. A. Macedonski,		
413	Idilă, [după teocrit]			poezie	> Gr. Panaiotescu	
	dialog	> Al. A. Macedonski	448	Eu cunosc, poezie	> Al. A. Macedonski	
417	Cartea Vieții, poezie	> I. I. Trutescu	448	Necrolog,	> Redacțiunea	
417	Viața, poezie,	> Petre Dulfu	448	Societatea revistei Li-		
417	O rochie ideală, poezie	> Carol Scrob		teratorul.	> Comitetul general	

BUCUREȘTI

24, Tipografia Modernă, Gregoriu Luis, Strada Academiei, 24

1882

LITERATORUL

IULIE 1882.

CONTROL DE STIL.

LIBERTATE DE IDEI.

ABONAMENTUL ;

. Pe șase luni 10 lei ; pe an 20 lei

ADMINISTRAȚIA ȘI REDACȚIA

Studa Colței, No. 50.

SCRISORILE NEFRANCAȚE SE REFUZĂ

MULȚ IUBESC...

Mult iubesc, pe vîrf de munte,
 Desmerdat de nori
 ascult mu'mu I, șoaî te sfinte
 Noaptea pân'în zori ;
 Căci de tine înger dulce,
 De tine'mî orbesc .
 Steaua care pe cer luc
 Munții ce șoptesc.
 Sus pe Slosberg, nalta stîncă
 Un sărut mi-ai dat ;
 Ș'au'î val a mult adîncă
 Cum a tresăltat ?
 Voiesc mu'ții care 'ngîănă
 Norul ună or,
 Altar falnic se devină
 L'al nostru amor !
 Vreau ca norul ce'ncunună
 Prăpăst și munți
 Si b p'cioare'ți se depună
 Tap t de munți.
 Vieaû pe-a Styriei mînd'ă vale
 Plimbînd ocl iul teu
 Să nu afe n'ei o ale
 I'ar'de gandul meû

U..

Moartea lui P. . . . (1)

E mare zgomot pe stradă. A murit cunoscutul P. . . Afară și înăuntru, casa, este cu totul ținută. Dricul staționează la poartă; încă câte-va minute, și încă un om va fi dus spre a-și plăti tributul său către moarte.

Pe stradă, se strânge mulțimea să vadă și ea un ast-fel de spectacol. Toți se împing, setoși de a nu perde nici un amănunt, doar vor vedea mai bine ridiculele pregătiri pentru ducerea la groapă: Mortul a fost un om însemnat.

Sergentii de abia pot să rețină oamenii, injurându-i, care de care mai bine.

La poartă sunt câți-va soldați blestemând moartea omului din pricină că ruia sunt siliți a sta atâtă timp în picioare, nemișcați.

Intr'o odaie, biata soție plânge; Plânge și dorește acel timp când era supărată pe bărbatul său, iată în odaia de alături, mortul; iată acela care a fost un om. Creatura infimă și de nimic, de ce nu te ridică acum ca să dovedești a tot puțința ta? Dar nu, nu poți; ești nemișcată și rece.

Cat ai fost în viață, ai călcat viermele în picioare; el acum te va mânca, și va împărți corpul în mii de bucăți, și tu, — tu vei suferi. —

În curte sunt adunați câți-va amici, curioși sau interesați. Mai mulți însă de acești din urmă. Ei sfășie pe acela care nu se mai poate apăra.

— Bietul P. . . a murit. . . Dar bine a făcut. Ce trebuia să mai trăiască? Avea atâtea vici și defecte?

— Da, a murit P. . . Ei! ce să faci! Toți trebuie să murim exclamă un filosof, emul al lui la Palisse.

— Averă multă lasă? Zice un creditor neliniștit! Și altele multe.

Acum, începe ceremonia religioasă. Toți năvălesc în camera funerară. Iată și popii cari încep a cânta din nas și a se strămba.

Veduva abia poate să se țină pe picioare. Ea trebuie să-și înăbușească lacrimile, să-și respingă durerea până 'n fundul inimei, în fața asistenților. Ar fi ceva grotesc pentru mulți din ei cari nu înțeleg durerea. Unul dupe altul vin și îi spun încet vorba „curagiu“ ce i se înfige în inimă ca o săgeată. Curagiu? Ba nu; lasați lacrimile să curgă căci ele alinează. . . .

Ceremonia s'a finit. Cosciugul e dus afară și pus în dric. Muzica cântă iar doi oameni îmbrăcați în costume de circ, cu aur și argint, cu două felinare în mână precedează cortegiul călare. Grotesc! Cortegiul pleacă urmărit de mulțime. Îndărătul carului doi diplomați discută asupra unei crize politice.

— Crezi tu, zice unul, că ministerul va cădea în curând — Eu nu —

Ba da, eu sunt sigur că va cădea, dovadă este . . .

Lângă ei vorbesc doi bancheri despre scăderea valorii aurului

¹ În ne famili, ti lentul, este ca moștenire: Iată ce am engetat priuinind aceas: admirabilă scriere Sun-
măgn și că tânărul autoi, își fac întâiul său debut în Revista noastră, cao' dacă nu se nită ceva în
sigur este întâiul pas, și ast fel «Literaturul», nu va fi nitat. Nota Redacțiunei.

„Trece o trăsură.

— Ce dracu veni și mortul acesta să ne întârzieze! Am treabă. . . . gândește stăpânul ei.

La auzul muziceii, tot Bucureștiul pe unde trecem, e la fereastră. Ce s'ar face oare *gură-cască* dacă nu 'și ar nu ri ochii cu ast-fel de spectacole pe fie-ce zi?...

Vrei să s udiezi diferitele tipuri Bucureștene?

Urmează o procesiune funebră. Vei vedea în pragul ușei prăvăliei sale pe băcanul cel gros și gras, cu fața-i roșcovană, cu mânele mari și roșii, abia resuflând, și uitându-se cu ochii săi cei mici; iar lângă el, băiat ul de băcănie, adevărata antiteză a stăpanului său, rivalizând cu țurul, având o față lungă și slabă iar niște fuse drept picioare.

Mai colo, vei remarca la o fereastră de la etagiul al 2-lea pe cucoana Z. . . . pe care 'ți va fi cu neputință să o descrii fizicamente, fiindu-i acoperit obrazul de câte va strate de tencuială roșie, albă și neagră.

Iată mai departe și jupânul Leibu Avram la ușa magazinului său de „*Galanterie și Măruntisuri*”; el vorbește cu d-l Strul Bercescu un consăngen, cetățean Român, mă rog! . . .

Și așa mai încolo.

Soarele trimete razele sale de foc aproape perpendicular; e cald grozav.

„Nu mai ajungem?” se întreabă cu toții.

Iată-ne în fine: Tăcere! Se ține un discurs.

Acum aduc pe mort la groapă. Preoții iar cântă din nas pe când cei doi politici îl discută cu foc, iar banchierii vorbesc înainte de interesele lor.

Se aude un țipăt. E soția care a leșinat.

A început a se arunca pământ în groapă.

Oamenii încep a se duce unii bucuroși că au petrecut cât-va timp, alții că pot să se apuce de trebile lor.

Groapa s'a umplut. N'a mai ramas aci de cât un amic, căci soția e tirită de rude.

Domnește o tăcere adâncă. Soarele începe a declina spre orizont și nu mai trimete de cât niște raze palide. În curând însă, el dispare înconjurat de o aureolă de lumină purpurie, împrejurată de un alb nemaculat.

S'a făcut noapte. Amicul a stat puțin gândindu-se la moartea neașteptată a bunului său prietin și 'și aduce aminte orele de plăcere ce a petrecut cu dânsul.

Iată o inimă nobilă, bună, veți zice; nu trebuie să vedem toate cu ochiul pesimistului. Dar nu. . . el pleacă. I s'a făcut foame. . . . Se duce fluierând noul vals al lui Straus.

Ai ramas singur în groapă-ți, — singur.

Bucurate însă, căci de acum începe epoca de regenerare. Nu mai ești om. Din sângele tău va eși o floare gingașă și delicată, un ideal de frumusețe, iar spiritul

teu va lua forma unui fluturel cu aripi argintii, liber de oricare grijă. Singurul rest ce va atesta de forma nelemnă sub care ai fost în lume, vor fi oasele tale rămășițe zadarnice, ce vor fi aruncate mai târziu într-o groapă cu altele, spre a ține loc mai puțin.

N. Aihceru.

SUFLARE LYRICĂ

Lui G. BABONZI

Precum în plină mare corabia s'oprește
Când vântul nu mai suflă și pânza pe catart
At rătă ne'nstrunată sub luna ce'i zîmbește
Cu razele ce asupra'i zadarnic se împart ;

Precum vioara tace când coarda se destinde
Ș'abia auzi în suflet cîntînd ca printr'un vis
Accentele'i suave, voioase său murinde
Ce trec prin amintire c'un sunet nedescris ;

De-asemeni câte-o dată poetul și el tace
Cu inima rănită în pîeptu-i sîngerat,
Nimica nu'l mai mișcă, nimica nu'i mai place,
Și'l află ori ce simțire cu sufletu'ncuiat ;

Intocmai, e matrozul corăbiei oprite . . .
Privește orizontul pe punte aromînd,
Iar cerul oglindește priviri ne'nsuflețite
Și valurile mute oglindă se întind !

Sînt triste, Oh ! Sînt triste momentele acele,
Căci inima rănită a bietului poet
Adoarme ca și marea sub cerul plin de stele
Și nu mai geme 'ntr'însul speranță nici în regret !

Precum însă de-o dată la'ntîia adiere
Corabia trăsare pe-al undei sîn amar
Și pânzele se umflă și o'npinge cu putere
Jucînd'o în boiestru ca falnic armăsăr ;

Tot astfel Inspirarea de o dată se ridică,
Și aripi nevăzute făcîndu'l semi-zeu,

S'ntinde pe hârtie a versului panglică
Și sufletul în urmă își lasă corpu greū !

Lyrizmul său satira se joacă pe a lui frunte
Ca fulgere pe creasta înaltului Liban !
Noū Moīse, el se urcă atunci pe virf de munte
Și alte legi aduce la generul uman !

De și în urmă'ī țipă a urilor fanfare,
Cu fruntea 'nfășurată în vël Dumnezeiesc
Atât de sus țintește ș'atâta e de mare
În cât coprinde totul : Ceresc și pământesc !

El vede armonia din lumile eterne,
Pricepe Ne-sfirșitul ș'al totului mister
Materia în față'ī se fierbe sau se cerne,
Urmează în adâncuri cometele ce pier !

Știința grănițată o calcă în picioare...
Atomele iaū viață, — le simte cum trăiesc...
Le-aude bucuria, le-aude-a lor plânsoare,
Vorbindu-le 'ntr'o limbă ce alții nu vorbesc !

Că moartea nu egzistă în tot ce e făptură
O știe ș'o'nțelege, stăpân pe orī-ce chieī,
Materia inertă o face creatură
Simțind de-a ei simțire, trăind de viața ei !

Coboară printre oameni și știe să mângâie,
Și cântecu'ī se varsă ca riuri de isop,
El curăță și spală de-a patimilor rīie
Ce'neacă miī de inimī subt negrul ei potop !

Deplânge pe poporul ce merge la peire,
Țiranu 'ncremenește subt biciul său de foc :
Dar vai ! El care zboară de-adrept la nemurire
Adesea n'are 'n viață nici pâine nici noroc !

Al. A. Macedonski.

1882. Buc. Aug. 12.

M'am întrebat

M'am întrebat în tot-deauna,
 Crezând că'i un mister ;
 Cum este inima compusă,
 De carne saŭ de fier ?

Și mi-am răspuns că e de carne
 La cel nenorocit ;
 Dar la bogații noștri de-astăzi
 De fier — dar ruginit.

Maî e apoi un soiŭ de oameni
 Bătuți de-un orb noroc :
 Aceia, — Dumnezeuŭ să'i ierte, —
 N'aŭ inimă de loc.

CAROL SCROB

CAPTIOLE FILOSOFICE

II

Despre viața și simțirea materiei.

Pământul, considerat în întregul său, este un *mineral* ;
 În mineral sunt principiile de viață ;
 Din pământ am ieșit și noi și vegetalele ;
 Deci,
Mineralul nu este de cât un *animal*.
 Rău se considerează materia brută ca inertă, saŭ ca lipsită de viață :
 Piatra *egzistă* ; prin urmare, piatra *trăiește*.
 Nimica în natură nu este mort și nesimțitor : Cea mai mică atomă își are
 viața și simțirea ei.

*

Un om moare :
 Maî simte oare materia saŭ nu ?
 Cine ar putea să răspundă negativ, când cadavrul în putrezirea sa, dă naștere
 la viermi ?
 Oare poate să nască ceva *viu* din ceva *mort* ?
 și,

Sau, — naște ceva, din ceva, fără ca dătătorul de viață să nu simtă ?
Care mumă, și pe care din noi, ne-a născut astfel ?

*

Am fost în tot-d'auna în contra cremațiunei sau arderii cadavrelor, pentru acest cuvânt.

Cremațiunea nu este în armonie cu știința,

Căci,

A se arde un cadavru, este a se presupune că materia nu mai simte :
Știința însă, nu poate să tăgăduiască viața materiei.

Și,

Tot ce este, — este viu,

Tot ce este viu — simte.

Tot ce simte, — suferă !

Lemnul în sobă, plânge când îl pui pe foc ;

A murit ca *arbore*, dar trăiește ca *lemn*.

Carnea sfirăie și suferă pe grătai :

Ea a murit ca *animal*, dar trăiește ca *materie*.

*

Adaug că este cu totul absurd a se tăgădui materiei, viață și simțire, când, omul însuși, nu este decât un produs al marelui *mineral* numit *pământ*.

Din această materie, neînsuflețită și nesimțitoare în aparență, am ieșit toți ;

Din ea, — înfrunzesc arborii ;

Din ea, — se nasc florile ;

Din ea, — rodesc câmpii !

*

Globul nostru întreg, nu este ast fel, de cât un înens animal.

În vinele sale, are foc și apă !

Tot ce este pe fața lui, este un *parazit* al lui !

Și enormul animal, se învertește de veacuri împrejurul soarelui, ducându ne în spinare, simțind, asudând și suferind !

Iar dacă nu simte ceva, de sigur că, pe aceia care tăgăduiește *simțirea și viața*, nu îl simte de loc !

Atâta sunt de ușori !

Contrast bizar cu faptul că densii sunt și atâta de greoi !

Al. A. Macedonski.

TRECEREA DUNARII

[13 August 1877]

Urlă Dunărea, se bate, între maluri învechite,
Sînu'î umed poartă falnic vase negre, cătrănite,
Marî maşine de rězboi !

Gura Oltului aduce brazî întregî tăiaţi din munte,
Plute grele, să se facă peste Dunăre o punte...
Estă vi mea de apoi !

Bate ven ul cu putere de orin dealuri depărtate,
Bate vînt de vitejie, bate vînt de libertate. . .
Vulturii în zbor plutesc. . .

Toţi copiii ţării noastre, într'un grîu într'o gîndie,
Şi-au dat mâna să culeagă de pe câmpî de rězboire
Florî de cure n vecî trăiesc !

A sunat prin munţi, pe val , cornul falnic de alarmă ,
Toţi s'adună : mic şi mare ia în mână câte-o armă....
Toţi sunt mândri şi 'ndrăzneţi !

Printre fum, pîntre urgie, toţi aleargă, toţi cutează....
Moare unul, moare-o mîe, însă ţara re'nviază
Subt stindardul în tîei feţi !

Şi pe lunca înverzită, până'n zarea depărtată,
Corturi albe staî întinse peste Dunărea cea lată :
A trecut doi câte doi

Toată faa a României îmbrăcată'n uniformă. . .—
Sînt soldaţi d o cam d tă, însă lupta ce transformă
Ni î va da'ndărăt eroi !

I. N. Iancovescu
Rimnicu Vâlcea.

RAZELE...

Raz le ce vin din soare,
Co lumină arzătoare,
Simt că m' n âlzesc,
Dar lipsit de-orî ce plăcer
Şi mahnit, de plîng,
Ele — atunci când se resfrîng
Aurite — se nnegresc
Intr'a me durere.

Th. M. Stoene cu

VIATA DE APOI

(I-**la** FAZĂ)

Că eu mi-am dat suflul ea cunoașteți foarte bine
 Dar niminea nu știe, de atunci, ce a dat din mine ¹ ..
 Topindu-mă cu'nce ul în viermii m'am preschimbat. .
 Muind și viermii 'n inimă, pământul s'a'ngrășat
 Și soarele de vară făcându'l ca să fie albă
 Din mine și dintr'ensii născură flori și iarbă...
 Aproape sau departe creștea mi de s'aeți
 Născuți din niște leșuri ce'n lume c' t trăiră...
 Cu pene bătătoare la oclii, se'npodobiră...
 Recinoscu într'unii, un cîrd de falși poeți !

(1) Vezi „Noaptea de Noembrie“, poemă în care visând că am murit, îmi urmăresc în grădina și mă urmăresc și 'n groapă. („Litratorul“ anul al III-lea No. 3). Am scris această poezie, sub impresiunea celui mai adevărat suflu de inspirație pe care l'am avut în viața mea. Mi-aduc aminte că trei nopți de-a rândul n'am dormit pînă la o sîră, și alte multe nopți dupe ce am scris'o. Erai turburat necontenit în somn, de visul morții. Mi se părea că îmi vedeam mormîntul și că plîng asupra lui. — Când, pentru a doua oară, mi-am venit ideea 'o sonet, era iarnă și văzusem ziua cimitirului înainte de a scrie ce cugetam, luați o birjă, pornind o către „Șerban-Vodă“, împreună cu T. M. Stoienescu și Duiliu Zamfirescu. Străbăturăm Bucureștii și în sfîrșit îi lăsarăm în urmă. — Dincolo de fîntana de la Filaret pe dealul din dreapta șoselei, se afla înmormîntat tatăl meu, la biserica familiei. Revăzui mormîntul său, cu ochii seci dar cu lacrimi în inimă. Ceva mai sus pe șosea, iut înirăm câte-va fete „sovnite în albe“ care se întorceau de la o îngropăciune. — În sfîrșit sosiserăm la cimitir; era noroiu de și era încă frig; un galoș mi se înfundă într'ensul, cu toate acestea ne plimbăurăm prin cimitir, degețurăm, dar ne întoarseurăm acasă mulțumiți. Îmi voiți să ducă aminte multă vreme, de acea vizită, făcută Cimitirului, în luna lui Februarie. — Treia saia a patra zi, sfîrșii poema. Am citit'o la mulți. Îmi aduc aminte că rugat chiar de d. Maiorescu, o citii într'o serată literară a d-sale: Față, se aflau d. nișă Hădău, Alecsandri, G. Barișiu, Prințul Al. Styrbey, D. Aug. Laurian St. Mihăilescu, Angel Demetrescu și alții, între cari, se afla și d. Eminovici („citiți Eminescu, vă rog“) Bulgarul care în „Timpul“ mă injură zilnic în modul cel mai grosolan. Cu toată prezența d-lui Eminovici, („citiți Eminescu, vă rog“), d. Hajdău, se sculă entuziasmat și dăură că este cea mai frumoasă poezie din câte s'au produs de cîțiva ani încoace. D. D. Maiorescu, Alecsandri și cel mai mulți din auditorii, mă felicitară, de asemenea, asupra cîții în arturisiră că ea este în adevăr „admirabilă“, făcînd oare-care rezerve asupra părții politice saie personale din coprinsul ei. — Dacă d. Alecsandri, devine în satira de așă o „broască“, nu este vina mea ci a condeiului meu ce în loc s'o ia la dreapta așă o la stînga. Îi cer scuzele mele; — Cred însă, că într-o cîțiva, am și eu dreptățile mele; — Apoi să mă ierte d. Alecsandri: Ce caută bardul „Latinității“, el care este „hors

In alții, o mulțime de suflete ce-o dată
 Ținuseră o țară subț ele 'ngenuchiată,
 Savanți fără știință, miniștrii și dulăi
 Erau cu toți alături ca răii lângă răi!
 Gheoiul Eminescu ²⁾ poet din școala nouă
 Era într'o clupercă schimbat ca să nu'l plouă!
 Alături Prodănescu, Naum ³⁾ și alte moaște
 Orăcăiau pe vale schimbați în biete broaște;
 Vedeai și pe Stăncescu, ⁴⁾ zugravul literar
 Ca mort mai dinainte, ajuns deja măgar!

concours“, la concursul pentru premiuri Academice? Nota bene, că este membru al Academiei? Frumos îl stă oare dumnealui care este om bătren și bogat, dumnealui care este membru al Academiei, să șteargă anul trecut 10,000 franci, premiându-se singur? Unde dracu, s'a mai văzut Academie care să se premieze singură? Acest lucru este de o neruinare monstruoasă. — Află, d. Alecsandri, că premiile sunt pentru încurajarea celor tineri, pentru acest scop a lăsat o mulțime de oameni averile lor, Academiei, iar nu pentru să și le împartă între dumnealor.

ușine, de trei ori rușine, domnule Alecsandri, domnilor Academician!

„A mai fi înțeles lucru când d. Alecsandri ai fi fost sêrac ca Hăjdău sau ca alții care n'a au de cât munca lor! — Dar d. Alecsandri are stație de drum de fer pe moșia sa... d. Alecsandri n'a cunoscut și u cunoaște ce este sêrăcia și a rămas toată viața sa poet de salon. Nu trebuia să și mân'ească mânușile albe cu un asemenea premiu! Trebuia să ajungă gloria pe care o posedază și pe care o datorește poeziilor „luate de la popor“. Bolintineanu care și-a luat, ci a dat poporului n'a avut nici această supremă mângâiere! Și a dat bietul Bolintineanu poporului:— „Pe o stînă că neagră într un vechiul castel“, și altele, au devenit și poezii populare!

Care din d. Alecsandri a avut această soartă? — Dar aici eu este locul unei critici să ne oprim. — D. Alecsandri va zice... „la timp“. Ei da! La timp dar nu la *Timpul*.

2) Unul dintre pretinșii poeziei ai „Convorbirilor literare, D. Eminovici“ („citiți Eminescu vă rog“) își dă ațere de patriotism prin „*Timpul*“, luându-și ifos de Român neaș. Acest individ, rău crescut și grosolan, care, nu ar fi fost băgat feșilor în casă de tatăl meu, este însărcinat, a reprezenta astăzi, prin gazetărie, partidul boierimii. — Orîcine cunoaște pe acest Bulgar, nu poate de cât să deplângă țara în care „Boerii“ au ajuns se să reprezinte prin o asemenea lighioană.

3) Armean, fost neguțator, și acum, pretins poet al „Conv. lit.“

4) D. Stăncescu, pictor și membru în Comitetul teatral. — Voiu ataca în tot d'auna pe oamenii carii, fără nici un merit literar, țin în acel comitet, locul meu și al altora — În adevăr, acel comitet trebuia să fie compus de somități ca Alecsandri, Hăjdău, Echiă, Maiorescu, Odobescu și alții, — sau, — din tineri ca D. Aug. Laurian, S. Mădărușcu, Angel Demetrescu, Granda, fără a mă uita și pe mine; — Astăzi, îl vedem alina mpus din... — Din cine?

Pare mai deunăzi, era director-general d. Cornescu, un vênător distins. Astăzi e d. Gr. Gr. Cantacuzino. Din bine în mai bine. — Iar în comitet, vedem pe dd. a Buiescu, și Stăncescu; exceptăm pe D-nii Ventura și Steriadi, care, de sigur că

Gri-gri Cantacuzine⁵⁾ un om cu falnic creier
 Era ce-a fost în viață, rămas și'n moarte greier ;
 Cornescu⁶⁾ ajunsese a fi prepelicar !
 Și cine oare-ar crede-o ș'ar vrea s'o recunoască !
 Alecsandri cel mar , — era și el o broască !
 Pe când, Sihleanu⁷⁾ ș'alți 'n flori de balsamină
 Zimbeaș, scăldați în rouă în aer și 'n lumină ;
 Sărmanul Nicoleanu⁸⁾ plângea într o răchită
 De vânturi adiată, de soare poleită...
 Un altul până'n moarte al cântecului rob
 Țipa într'un brabete : — Recunoscuiți pe Scrob⁹⁾
 Brabetele nu face vr'un lucș de gălăgie
 Dar are 'n cuipeală o dulce poezie !
 Pe-o ramură un grangu vedeai în depărtare..
 Era Deparașeanu¹⁰⁾ cântând fără 'ncetare.
 Iar dincolo de dânsul, în cel mai falnic brad
 Cu creți înpodobite de frunze ce nu cad
 Priveai la Heliade¹¹⁾ cu brațe ridicate,
 Cum cere de la ceruri a țării libertate !
 Mai sus zbura 'n văzduhuri o mândră c ocarlie...
 Era Bolintineanu¹²⁾ comoară de-armon e
 Și cerul ascultându'l, treptat se'nșen na...

comitetul actual, nu se simt la locul lor. — Nu e aceasta un ad vërat scandal? Nu este oare o adevărată batjocoră a tutului oamenilor noștri de litere?... Și actualul comitet, pune premi și primește pe es !

5) Actualul Director al Teatrului.

6) Fostul Director. Vezi „Noaptea de Noembrie“.

7) Dulcele poet, mort în floarea vieții sale.

8) Nicoleanu este unul dintre cele mai sumbre talente poetice din câte am avut. Dupe ce încercă să se sinucidă în pădurea de la Mernani, înnebuni și'si dete sufletul în ospitalitate.

D. Urechia, a patronat și a iubit mult pe Nicoleanu. Destinul însă, își urmează cursul, și ce este scris să fie, este.

9) Cine n'a citit cântecul lui Carol Scrob?

D- a a fost de curend decorat cu *Bene Merenti* de către d. V. A. Urechia.

10) Autorul dilei „Vara la țară“. Este unul dintre poezii noștri filosofici.

11) S-a găsit un Fr. Dame, venetic pripăși în țară să întrebe văzând statuia lui Heiad : — „Ce-a făcut acest om?“ — Consemnăm aici această întrebare, ce nu este o invenție, pentru a se ști cu ce ignoranți și cu ce mișei, au Români de-aface.

12) Marele nostru poet, ste astăzi uita, și gloria lui a trecut la d. Alecsandri în calitate de „Dernier survivant“. Poeziile sale nu vor rămâne însă mai puțin o adevărată comoară de d. i, simțuri și armonie.

Privești-tea n tot locul era de'nsemnătate...
 Carlova ¹³⁾ ca ederă de ziduri s'anina...
 Și'n mușchiul ce s'agață pe turnuri și palate
 Zimbea, rozând din pietre, uftatul Catina! ^{13 b)}
 Prietenul meu G andea ¹⁴⁾ schimbat era 'ntr'o floare
 Ce vecinic se întoarce ș'aleargă dupe soare,
 Pe cand, intr'o fântână, mulțimi de lipitori
 Născuseră din oameni... de țară iubitori...
 Serurie, Bilcescu și Pandrav ¹⁾ printre ele
 Erau cu Costineștii ¹⁰⁾ mai roșii și mai grele...
 Notați că nu'mi fac vorbă de oameni mari de Stat
 Prin care a noastră țară, ajuns-a fi Regat,
 Pe grasul Sto ojanu ¹⁷⁾ că'l scap d'n socoteală...
 Că las de-o parte ha na și trag de căptușeală!...
 Notați că nu'mi fac vorbă de câinii din partizi,
 Schimbați prin somnul vecinic in jalnice omizi,
 Că tac de-o Boerime ¹⁸⁾ neroadă și slăb'tă
 Ce nu'si cunoaște țara nici limba moștenită

13) Poetul ruinelor T rgov ștei.

13 b) Barbier sau André Chénier al nostru. — El, ca toți oamenii de talent a căzut victima facțiunilor politice. Catina este cel care a scris în 1848 :

„Aste z'durii și pa ate
 „Ce sunt negre de pă ate
 „Ha! Românii se dărămăm !

14) Că Grandea umblă după soare, e demn de un poet, si e n'o z c ca satiră. Des lușirea era trebuincioasă pentru acei cari caută intr'o frază zece înțelesuri.

15) Membrii ai mar lui partid. Bilcescu a început'o de la șef de ușeri și a ajuns milionar și Director al ca ei de Depuneri și Consemnațiunii, iar Pandrav Director-general al Domenii or Statului. Acesta din urmă mai ales este cunoscut prin manierile sale de bătăran. S rurie e cunoscutul cap al mahalalelor și precum am zis'o într'o revistă politică „S nste re' al Români ei.

1) Costinescu Emil, fiul de suflet al partidului, astăzi cel puțin de două ori m li oi r Costinescu Eug. fratele său.

Avocat din Craiova. Astăzi de patru ori milionar. Fost ministru, etc. Stolojanu p la 1876 n'avea după ce bea a ș. El cunosc din Craiova, E fecior de boeranaș și par'că v d încă șindr a dupe casa părintească a d-sale. — Pe la nunți, pentru ca e fie poflit la masă, ânta cu vioară. Azi a c mpărat o moșie in pr ț de trei mili o și 'umă ate.

18) Ce boerime o repe ez este oare aceia care ca a noastră ste înfăți, ată la „T m-pu “ de fostul sufler de t a ru *Un v' v' bu garul?* Nu că'i f cem o crimă dintr'a eas , ôns const tãm p r și șanplu origina unu ind vid ce cutează să numească pe ț trâm. F atele d- al c, ce e locol nent ș s si bsomnează încă și astăzi *Uni*

Ce n'a știut să meargă când secolul n'a stat...
 Ce'n lăsură necinstite averea 'și-o înparte
 Dar n'afle o lăscăie să cumpere o carte
 Din câte 'n Românește s'aū scris și imprimat !
 Notați că de asemeni, eū tac de-o golătime
 Ce fără ca să urce prin suflet, la 'nălțime,
 In loc ca ea să zboare, vrea tu să te cobori !
 Pe ea ca și pe alții lăsându'i în uitare
 Găsesc înmerită a tutulor schimbare...
 Mă aflu-așa de bine în iarbă și în flori !
 Găsesc... Dar se cam plange Bulgarul Eminescu
 Căci el ar vrea să fie în pielea lui Stăncescu,
 Stăncescu de-altă parte ar vrea să fie iar
 Ciupercă, varză, ceapă, ori-ce, dar nu măgar !
 Ei însă vor rămâne ce sunt de o cam-dată
 Destul că pot să aibă speranță, amendoi,
 Că are să sosească o vreme-apropiată
 Să'i schimbe după poftă în alte vieți de-apoi ! ¹⁹⁾

Al. A. Macedonski.

București, 1882, Aug. 5.

novic. — Noi nu suntem dușmani ai celor de origină străină destul să nu și-o tăgăduiască. — Reviu la subiect: Ce Boier'me este oare aceia care, ca a noastră, în loc să ia de exemplu noblețea Engliterii care stă în curent cu tot ce este național, nici nu știe măcar că egzistă o literatură Românească, și, dacă 'ți plătește un abonament, scos și acela cu *hapca*, crede că și-a implinit datoria ? Sunt fiu de boier, neam de neam, și după tatăl meu și după mamă-mea, însă o asemenea boierime, mai bine să piară dacă e vorba să rămână ce este astăzi

19) Aceia cari vor găsi că po zia mea e prea personală, citească pe alți poeți mai mari de cât mine, ca de exemplu, Lord-Byron, în răspunsul său la criticii Scoțiani.

PANTAZI GHICA

Fără voie imi cade acest nume subț condeiū. Deunăzi, am fost izbit de m ai t a lui ; deunăzi l am plâns ; astăzi îl voi regreta.

Este datoria celor care rămân, să nu treacă atita de repede asupra morții unui prieten, mai ales când acel prieten a fost om de talent și de spirit și când a avut o inimă nobilă. Este datoria celor care rămân a'și aduce aminte de cei care s'au dus. Toți, ce este drept, își amintesc de cei care l'psesc... dar cum ?

Intru cât mă privește, imi voiți aminti de Pantazi Ghika altfel :

Atacat într'o zi la cameră de un deputat, asupra faptului că umerii săi erau puțin cam ridicați, Pantazi Ghika, luă cuvântul în cestiune personală și răspunse:

— Are dreptate onorabilul preopinent: D-sa nă vede cocoșat pentru că în tot-d'auna nu'i am arătat de cât spatele. (1)

*

Pantazi Ghika, iubea florile și verdeața. De că e ori n'am dejunat în grădina sa! Par'că 'l ved încă, la umbra arborului, sub care era pusă masa! Par'că 'l ved încă, aci glumeț, aci serios! Imprejur, creșteți o mulțime de nalbe ce erau înflorite!. Am zis că Pantazi Ghika iubea florile, dar am uitat să spun cât de mult iubea căini!

A! Căini! Lui Pantazi Ghika erau o adevărată priemă! Și eu, — îi făgăduisem să'i scriu versuri și asupra florilor și asupra căinilor!...

*

Dar, dacă iubea căini, nu e mai puțin adevărat că urea pisicele... Le urea cum se cade!... — Și când te gândești că pisicile l'au pierdut!

*

Fiind-că vorbii de pisici îmi aduc aminte că într'o seară, la o cafenea-concert, pe când stam la o masă și jucam șah cu acela pe care îl voi regreta în tot-d'auna, căzu o pisică, tocmai de la înălțimea cortinei... — N'am văzut nici o dată pe Pantazi Ghika mai speriat și mai supărat de cât în acel moment. — Nota-bene, că afurisita de pisică, nu se mulțumi să cadă pe masă, ci se apucă cu luțea fulgerului să'i treacă și printre picioare! — Pantazi fu nervos toată seara.

*

Îi zic Pantazi: — Inșă adevăratul este că atunci când trăia, îi ziceam ca la un frate mai mare: *Nene!*

Și nu cred ca *Nene*, să fi prins pe cineva mai bine!

— *Nene Pantazi*, pare atât de natural și este atât de la locul său.

*

Vorbeam adineauri de șah.

Da Pantazi Ghika juca și el și nu juca reu, însă se dăstra prea lezne. Când vream să îl supăr puțin, îmi puneam oarecând bătăgarea de seamă și îl luam câte două spre zece partide în șir!

Să'l fi văzut atuncea pe *Nenea Pantazi!* Era furios! Dar furia lui era așa de plăcută! Avea farmec în tot ce făcea și îl ședea așa de bine când era supărat!

*

(1) Este adevărat că a eastă țară
vo'și s'o găsiți în original, citit!

It nu este originală și Pantazi Ghika, și s'e adusă la timp. D
ransformat de m. B. n. Al. A. M.

Ultima oară când l'am văzut, l'am întâlnit la D. Butculescu, cu ocaziunea „Societății Encyclopedice”. Era cam supărat pe mine pentru că ținusem într'o ședință, un discurs în contra bătrânilor. Spuneam între altele, că la noi în țară, lupta nu mai poate să egziste între conservatori și liberali, ci între tineri și bătrâni, ne fiind de cât două și aceleași tabere: Bătrâni care nu vor să abdice și tinerii care vor să le ia locul.

Cu toate acestea, și, cu toate că discursul meu avusese oare-care răsnet, de oare-ce fusesem ales secretar al „Encyclopediei”, Pantazi Ghika, mă văzu și își uită supărarea.

Mă muștră mai ales asupra faptului de ce nu am mai venit să l ved și asupra faptului că nu i citisem ultimă mea poemă *Noaptea de Noembrie*.

— Dar cine ți-a spus de dânsa, Nene Pantazi? îl întrebai mirat, pentru că nu o publicasem, încă.

— Cum, cine mi-a spus?... Ai dat'o lui Urechia și voești să nu știu?... ..

— Dar...

— Ei! Și ai de gând s'o publici?

— Cum nu.

— Bine faci, dar să știți că a citit'o deja tot Bucureștiul. A fost destul, pentru aceasta, să ncapă pe mâna lui Urechia!

Dar...

— Dar ce vrei? Urechia a citit'o chiar la Academie, Alecsandri a fost încântat.. Nu e vorba, să zice că nu prea i-a plăcut pasajul în care vorbești de premiile Academice... — Ia spune-mi când o să mi-o citești și mie?

*

Și pentru ca am obiceiul de port poeziile în pozunarul din căptușala redengotei, i-o citii chiar în acea seară...

Sărmanul Pantazi... — Era entuziasmat!... — Dar se gândea el oare, că are să dea ochii atata de curând că viermii din poema mea?

Și eu, — mă gândeam eu oare, că acea seară va fi cea din urmă în care voi vedea pe Pantazi și'n care voi ț vorbi cu el.

D. Butculescu ne oprise la ceai. Însă Pantazi se grăbea.

— Aidi! Mergi să te duc acasă? imi zise dânsul.

Căci trebuie să știți că Pantazi Ghika nu umbla nici o dată pe jos.

Primii. Și în loc de a ne duce acasă, știți oare unde ne l omenirăm?... ..

Nu?

Li bine, vă las s'o ghiciți până voi scrie capitolul viitor.

Al. A. Macedonski.

ARTA VERSURILOR

Cel, cea. — Heliade într'o scriere a sa, osândește în cele mai multe cazuri întrebuintarea lui *cel* și a lui *cea*.

Așa de egzemplu, Heliade nu se împacă cu *cerul cel senin*, cu *valea cea verde* și așa mai încolo. Spre a oropsi pe *cel* și pe *cea*, traduce egzemplele sale în limba franceză și se întreabă ce ar zice francezii, de s'ar găsi poeți să scrie: *La ciel celui serene* sau *la vallée celle verte*.

Heliade, ar avea dreptate dacă limba română ar fi limbă franceză, și, nu se pare că marele nostru poet, n'a ținut în aceste privințe nici o socoteală de geniul limbilor.

Cel și *cea*, se poate întrebuinta în poetica noastră, caei amândouă se află în geniul graiului nostru Românesc, dai negreșit că *uz* și abuz nu memnează unul și același cuvânt.

* * *

Licențe. — Nu este vorba de licențiați nici în drept nici în litere și nici chiar în spiritoase. Este vorba de *licențe poetice*. Acest soi de licențe consistă din trecerea peste gramatică.

În nici un chip însă, nu mă invoesc cu preschimbarea pluralului în singular așa cum făcea Bolintineanu care, cu toate acestea, a fost și rămâne un mare poet. Egzemple: *Frunzele vorbește*; *Stelele lucește*; *Paserile zbor*, etc. în loc de: *Frunzele vorbesc*; *Stelele lucesc* și *Pasările zboară*. Cu greu chiar, m'aș învoi cu diftongarea lui *i*. Egzemple: *Națune* în loc de *Naț-i-une* și altele. De asemenea, nu mă invoiesc cu preschimbarea lui *odată* în *odat*, licențe ce întâlnim une ori chiar în poeți de valoarea lui Scrob. Nu mă invoiesc iar, a se zice *sărut* sau *sărutat* în loc de *sărutare* — Considerez însă ca permise licențe ca *mă minună* în loc de *mă minunează*; *se transformă* în loc de *se transformează*; primesc de asemenea, însă sub beneficiul de inventariu, — pe „ *a murmurilor suspine* și altele.

* * *

Vocabular poetic. — Zi, *pru'ghieto* *we* iar nu *filomelă*, de poți, zi mai bine *salcum* de cât *dafin*; zi *trandafir* iar nu *roză* de poți, zi *miros* iar nu *parfum* și în nici un caz, nu zice *profum*

Aură, în loc de *adiere*, nu mai merge *Uită zefirii* și *î' vântulțe*; Azi le cât colo pe *belă*, *fidelă*, *rebelă*; în cât de *stela*, nu mai vorbesc; *Azur* și *pur* se iară, une ori, în hatirul rimelor; zi *ceasornice* iar nu *orologiu*; iar la *dob toace*, e bine să le zici *asini*, dar mai bine *măguri*!

Al. A. Macedoiski.

CUGETARE

Dacă-amoru'mî pentru tine
Tot va crește ne'ncetat,
O! atunci voiû fi de sigur
Un poet adevêrat.

Dupe buza ta aprinsă
Și din ochi 'ți aș fura
Capo d'opere de versuri
Și spre ceruri aș zbura

Acolo, la tronul lumei
Le-aș citi Domnului sant
Și mi-ar da chiar El cunune
De poet, pe-acest pământ.

Angerîi din cer atuncea
Sigur m'ar însârcina
Să'ți aduc și de la dênșii,
Serutări pe buza mea!

CAROL SCROB

DACA.

Dacă m'ai iubit re-dată
Cum se poate c'ai uitat?
Și-a ta inimă să bată
Cum a încetat?

A iubi nu e uitare
Nici uitarea nu'î amor!
Ah lipsit de r sbuare
N' mai vre să mor.

Să'mi resbun vechnica jale
Ce e simt în pleptul meu
Și la chinurile tale
Să fii față eu.

Să'ți arăt cat e de mare
Un adevêrat amor
Și sătul de resbunare
Să blestem, să mor!

CAROL SCROB

DACA FUG

Dacă fug de a ta privire
E că'ntrens-am îngopat
Prima mea iubire.
Dacă fug de tine încă
Și în jalea mea adâncă
Sunt nemângăiat,
E că n'am trăit destul
Ca ce traiû să fiu sătul
Și să 'nmoi mântez
Inti'o inimă de lut,
Lângă-amorul meu pierdut
Viața ce păstrez.

Th. M. Stoenescu.

DE CE...

De ce plângi și neci suspinul,
Te întreb fără să vreau,
Tu ce n'ai gustat veninul
Ce mi-ai dat acum să bea?

Ce? Te-apasă conștiința,
Orî te mușcă-al tău păcat,
De cuvântul și credința,
Ce'n amor nu le-ai păstrat?

Slănic (Prahova)

Este-a faptului răsplătă...
Geaba inima și-o strângi;
Conștiința revoltată
Nu te iartă... și tu plângi!

Ți-am dat inima, iubirea...
Ați fost toate în deșert...
Mă zdrobește amintirea.—
Mă omori!...— și eu te iert!

Al. Slănicianu

A UNE INCONNUE

SONNET

Je crois que Dieu permet aux anges
Parfois de passer pres de nous,
D'éclairer de regards étranges
Ce monde où nous végétons tous,

Et de contempler ces mélanges
D'hommes sensés parmi des fous,
Pour que le coeur plein de louanges
L'ange revienne à ses genoux.

Or souvent, mortels éphémères
Qui poursuivons tous les chimeres
Du bonheur parfait ici-bas,

Voyant passer l'être celeste,
Nous quittons pour lui tout le reste :
Je vous vis, je n'oublierai pas,

Louis Chardon.

Bucarest e 14—26 Nov. 1880.

IM Î SPUN...

Imi spun că'n nopțile senine
Alte priviri s'au mai scaldat
In ochii țî, și că m'ai trădat...
Ce-mă pasă, de ai fost pentru mine
Mormântul und tot mi-am dat!

Acum, dezgust și viață amară
In juru mi toate ă ivesc
Și cand la tine mă gândesc,
L m'na chiar imi e povară,
Ne mai put nd să te iubesc

Perișor Jud. Brăila) 1882

Al. G. Djuvara.

Dorințele aprinse.

Dorințele aprinse în pieptul omenesc
Atuncea se sting numai când ele se 'mplinesc
Sublim e viitorul, speranța, așteptarea
Dar tot atâta este amară deșteptarea.

Realitatea goală aceeași formă are
Orî care-ar fi dorința ce'n suflete tresare
Și orî cum ar fi focul întins său cât de mic
Ne mai rămâne numai cenușa și-alt nimic

Cenușa, iată soarta întregii omeniri!
De-ai petrecut viața în lacrimi său zimbiri,
De-ai fost pe-un tron de aur său numai cerșetor,
Același vierme roade din corpu'ți muritor.

CAROL SCROB

A S E A R Ă

Aseară mă zări amorul
Și dezarmat mă 'ntâmpină,
Pe inima-mî 'și-a pus piciorul
Și șarpele, mă 'nvenină.
Iar dac'am vrut, prin doctorii,
Să mă re'ntorc printre cei vii,
Cu lacrimi mari de disperare
Am plâns, și ele fură'n stare
Să'mi spele rănile din piept;
Iar când mă revăzuî deștept
Simții c'amorul sedus ese
Ș'un gol în locu-i rămăsese;
Dar mă făcea să 'mî fie dor
Din noî, de lacrimi și de-amor.

Th. M. Stoeneescu.

L A M A R I A

Nu te increzi tu oare 'n mine?
Tu m'ai făcut întâiu să plâng
Și tu imî faci zile senine
Cînd î e al meu cer norii să strâng
Orî cât de mult ași suferi
Ah! nu te pot uita Mari!

Poți tu avea vre-o îndoială?
 Când numai dorul mi'l ascult
 Când nu mai am nici o greșeală
 De cât că te iubesc prea mult,
     Că 'n veci de-amor voiu tresări
 Ah! nu te pot uita Mari!

De mi-ai lua viața 'ntreagă,
 Chiar de-aș muri de mâna ta,
 Ah! nici atunci să nu crezi dragă
 Că te-aș putea uita, uita!
     Chiar și în cer te voiui iubi
 Ah! nu te pot uita Mari!

CAROL SCROB

AST-FEL SÎNT...

Sunt ținut ca 'ntr'o 'nchisoare
 Ale căreia zăvoare
 Nu se află nici închise
 Însă nu sunt nici deschise,
 N'am pe nimeni păzitor,
 N'am pe nimeni salvator;
 Véd cu ochii; strig, n'am glas;
 Nu pot face nici un pas;
 Însu-mi mă disprețuesc,
 Altă inimă iubesc;
 Iar iubirea nu voește
 Nici să'mi vie 'n ajutor
 Și nici nu mă pedepsește;
 Nu trăiesc și nici nu mor!...

Th. M. Stoenescu.

DUPE LOUIS HYMANS

CERCEII

NOVELĂ

I

Nici-o dată orașul Brusel nu fu mai strălucit de cât pe vremea războiului franco-german. Se socotea la patru-zeci de miș numărul străinilor ce se statorniciră în el, și făcură să se urce prețul tuturilor lucrurilor, de la carne până la chirie. Se văzu lu sul și plăcerea mergend mână 'n mână cu o arzătoare caritate.

Mulțimea năvălea ca un potop la Parc, unde se ticluiseră concerte zilnice, în teatre unde se auzeau cei mai mari artiști, și devotamentul se risipea cu amândouă mâinile în spitaluri și în ambulante.

Printre această mulțime impestrițată care populă saloanele și stradele, se găseau oameni din toate clasele și din toate națiunile; din lumea mare și din burgezime, lucrători și un număr bunicele de cei care nu țin de nici o clasă a treptelor scării sociale.

În sfera eleganțelor lumești strălucia în cel d'întăiu rînd o nobilă româncă, prințesa Olga Cretzul scu (1). Nu se știa bine dacă era văduvă sau despărțită de bărbatul său. Drep vorbind, nimemeni nu se îngrijea de asta. Însă nimeni nu putea să tăgăduiasă că era frumoasă peste măsură, și că realizează idealul grației și al gustului.

Se zice că Româncele sunt Parizienele Orientului.

Prințesa Cretzulescu părăsise villa sa din Câmpiile-Elisee pe la începutul războiului spre a se statornici în Brusel într'un otel bogat din cartierul Leopold, pe care l'închiriasse mobilat. Ea prmea acolo o societate cosmopolită și iubea mai vîrtos pe amicii Franciei. Ea profesă pentru această mare națiune un entuziasm impins până la delir, și susținu până la cea din urmă oră că nici un Prusian nu se va întoarce în Germania cu vîlăță.

În ercul său se găsea un singur om care să nu împărtășiască ideile sale, și pe care p înt sa îl admă ea d'n pricina afecțiunii cu totul deosebită ce dînsa avea pentru femeia lui.

Acesta era un Rus, contele Vasile Ivanoff, diplomat și sfetnic intim al M. S. Țarul lui Alecs ndru. Acest boier venise din Petersburg cu contesa, spre a se statornici la Paris, cu foarte puțin timp înainte izbucnirii războiului. Prințesa îl întîlmise acolo de două orî la ambasadă, făcuse cunoștință cu tînera sa femeie, și intimitatea lor născîndă se strînsese și ma mult la Brusel, oraș pe care aceste dame, îl numeau egzil.

Să zugrăvim prin câte-va trăsuri persoanele acestei simple istorii.

Prințesa avea obrazul ecspresiv al femeilor țerei sale, cu două șiraguri de dinți albi ca sideful ce încadrau un vecinic zîmbet; o strălucită cosiță neagră, adesea întemnițată într'o plasă de aur și preserată cu țechini. Când se îmbrăca în costumul său național, cu cămașa sa de borangic și cu zăbunul falfăitor ceia ce i se întempla adesea în salon l său, ra cu desăvîrșire nerezistibilă. Când flacăra pasiunii sale pentru Franc'a îi aprindea och l sîi de diamant negru, cine-va ar fi crezut că are mîntea sa o eroină d'a lui Cermak; în minutele sale de melancolie, ea te făcea să ți aduci aminte de gingașele creațiuni ale lui Portaels care au avut atata succes în trecutele noastre ecspozițiuni. Ea vorbea cu o d o-potrivă ușurință vr'o șease lmbi și șt'a să asemuiască t tului idiomelor felul de pirit ce le convenea. Punc u cel mai ind ios era vîrsta sa, însă femeile n'au nici o dată de cât versta ce ele par a avea. udecată ast-fel, prințesa avea 30 de ani.

Frumuseț a a făc a cel mai desăvîrșit contrast cu ace'a a prietnei sale, contesa Ana. Ac a ta era o Finlandeză a bă ca e mina și blondă ca gău, cu ochii mari albaștri de azur p utind în r'o b ie de tîi erețe; icoana Nevinovăției, o Margaretă înainte de păcat mai mult o ec oară de cât o femeie, spirituală însă timidă, grațioasă și elegantă, însă mai vîrtos modestă și rezervată, o adevărata figură de *Keepsake*; afa ă de asta avea un m c accent or ginal, un chip particular de a ro togoli pe rr și de a așeza pe *donc*; în

(1) La lipsesă titlul de prinț. Numai fostele fami i D m itoare și l însușesc, cu toate aceste, Cr tzuileștii fiind o ve i o f nlic boiereasca, p m t tîlurile săi rangurile locale de care a fost investită, s ar putea asemui cu iami i prințare din strei atata. N ta Red.

scurt, una din acele încântătoare făpturi care par a fi făcute spre a juca în lumea astă rolul de jertfă și pentru a se resemna acestui rol.

Pe contele Vasile, bărbatul său, îl vom fi zugrăvit cu prisosință spunend că avea ecsteriorul unui perfect gentilom, și că nu era nici un cuvânt pentru ca el să nu fi fost în realitate, un perfect gentilom rus, ceia-ce nu e, în chip absolut, acelaș lucru ca un perfect gentilom francez sau un perfect *gentleman* din Albion. Avea zece ani mai mult de cât soția sa, făcea omagiu calităților sale, o admira ca un artist, ca un om de lume, însă nu era mai puțin adevărat că iubea la nebunie pe strălucita ei amică, pe prințesa Olga Cretzulescu.

II

Era în ziua de 31 Decembre 1870, anul cel teribil.

Termometrul arată 12 grade centigrade sub zero; Parisul se aprop'a de termenul rezistenței sale eroice contra Germanilor, cari puseseră mâna pe fortul din Mont-Avon. Mézières se predase și Gambetta dăduse ordin de a rădica tabăra din Conlie. Guvernul de la Bordeaux decreta o tacsă de rezboiu asupra departamentelor neinvadate. Anbulanțele din Brusel erau pline de răniți și sănu repezi brăzdați zăpada bulevardelor în marele tropot al cailor înhămați cari zănganiau clopoței hamurilor lor și cum-păneaș cu mândrie penășele lor

Strașnic an, în adevăr, anul care se sfârșia! Ce va aduce anul nou?

Prințesa Cretzulescu, în mare toaletă de vizită, întinsă cu neingrijire pe un divan din buduarul său, percurgea în *Daily News* o corespondență ce raporta speranțele lui Chanzy și Bourbaki, cari supraveghiau peste Loara mișcările prințului Frederic-Carol și ale Marelui Duce de Meklemburg. Pentru densa, Francia nu era încă cu totul pierdută. Parisul cetatea sublimă, era să încerce o silință supremă, și să sdrobiască, prin nebiruitul zbor al dispărerei, cingătoarea de fier care de patru luni o ținea prizonieră.

Pe o măsută, alături de lampa ce lumină buduarul, se afla niște plicuri pregătite, conținând bilete de bancă la adresa operelor caritabile de care se interesa prințesa, și pe care trebuia să le trimită la destinațiunea lor prin căți-va din numeroșii ei curtizani

Un fecior, în livrea închisă și brodată cu argint, intră, aducând pe o farfurie de argint aurită o grămăjoară de pachete învelite în hârtie și înodate cu panglice roșie și albastre.

Prințesa făcu semn valetului să se depună sarcina și un fotoliu; apoi, când el ieși, ea trecu în revistă, cu o mână distrată obiectele ce îi se aduseseră.

Era adoură de anul nou, cadoură netrebnece al căror preț ar avea bucură unei familii niște mici clădiri de mucaș, de catifea și dantele, conținend migdale prăjite, zaharical, licorur, minun ale artei indus și neadrând minunile cofetăriei.

De fie-care cută era pită o cartă purând numele vrăstni personă titrată sau bazonat, care se depuse omagiul său a portai, a igrându-și cu acest chip o primire amabilă și un suris grațios.

Prințesa puse numele lor cu un aer indiferent și azvârlă în car e într'o cupă de potolă lană de Saxa la îndemână, și mănca cel mult o migdală prăjită.

Era să și termine inspecția, când privirea îi fu atrasă de un mic pachet pe care se desemnă, tăiată de o pangliță de mătase verde—coloarea speranței—carta de vizită a contelui Vasile Ivanoff.

În adevăr, ce idee ciudașă, murmură ea, o să-l văd în seara asta la teatru pentru a cină cu denșii, și iată că contele se precedează de o mucava adusă de un servitor.

Ea rupse panglica, hârtia de mătase că-ți, văz-ți o cutie de lac de China foarte simplă și închisă cu ajutorul unui resort. Ea apăsă pe nastur, cutia se deschise și pe un pătuț de vată, prințesa zări o minunată pereche de cercei în rubine, înconjurați de un mic cerc de diamante.

Un fulger țigăni din ochii săi.

— Obraznicul! drept cine mă ia el?

Apoi, ea închise tremurând de mânie cutia, fără a se uita măcar la rubinele ce avea grosimea unor simburii de cireașe și scânteiau ca niște carbuncule.

Ea se așeză gânditoare pe divanul său, cu bărbia sprijinită de mână, și începu a cugeta

Meditațiunea ei nu fu lungă. Se sculă, alergă la un mic scriitor ce se găsea într'un unghier al buduarului, luă o foaie de hârtie purtând cifra sa, scrise repede două pagine, puse biletul în plic împreună cu cutia, apăsă degetul pe nasturul unui clopoțel electric, și așteptă în picioare sosirea servitorei sale.

O elegantă subretă apăr-ți.

— Wanda, îi zise ea, puneți bșlicul și du această tu însuși la otelul Ivanoff. — Prințesa își reluă citirea lui *Daily News*.

III

Căți-va vizitatori veniră să-ți prezinte omagiile lor. Printre denșii era și contele Ivanoff.

El remase la urma tuturilor.

Când fură singuri, față 'n față, prințesa se ridică dreaptă înaintea lui, și cu un accent supărat:

— Dar bine, comte Vasile Ivanoff, îi zise dēnsa cu acea voce poruncitoare ce știa să ia în minutele critice, de când oamenii de felul dūmitale își permit să trimită bijuterii femeilor de seama mea?

Contele nu-și pierdu cumpētul; el se aștepta la această izbucnire; el fu chiar foarte surprins de a nu vedea pe prințesa aruncându-ți rubinele în cap, fiindcă ea nu le pusese în urechile sale.

— Femeiă ca dumneata nu egzistă respunse el, și oameni de soiul meu au un chip special spre a-și ecsprima admirațiunea lor.

— Dumneata, conte ești un nemernic, respunse prințesa; un obraznic, fiindcă mă crezi capabilă de a-ți primi cadourile, un neghiob pentru-că vii să-mi îndrugii vorbe grase, mie, când ai o p vastă care prețuește de o sută de ori mai mult de cât mine; mai ești încă și alt-ceva, dar asta ași lăsa-o în sarcina unui om să-ți-o spună, dacă acest om ar avea dreptul să vōrbească în numele meu.

— Așa dar lucrul e serios? Zise contele.

— Nu cum-va în acest moment, am aerul unei femei care glumește, conte Vasile Ivanoff.

Ivanoff remase fără cuvent, după aceia se sili să vorbească. Ea îi impuse tăcere Lui nu-ți mai rămănea de cât să-și ia tălpița.

Când prințesa îl văz-ți ast-fel încremenit și incurcat, fizionomia sa se schimbă repede și ea izbucni într'un mare hohot de rīs.

— Scumpul meu zise ea, ți-am spus că erai un neghiob; dar motivul acestui epitet l'am tăcut până acum. să presupunem că nu ți primesc cerceii. Ce ai să faci cu ei? Îi vei înapoia guvaerg'ului? Asta ar fi prea în *la térgovești*. Îi vei dăruî unei alte femei? Dar mi-ai spus că nu egzistă femeia ca mine! Îi vei oferi femeii dumitale, ca să te scapi de ei — și femeia dumitale îi va purta înaintea dumitale și înaintea mea!!....

Contele nu răspunse.

— Ast-fel dar, zise ea, din îndurare — și din afecțiune pentru Ana, — eu îi primesc;

— Îi primești, prințesă?

— Îi primesc și le reservez o destinațiune deosebită, — asta este un chip particular de a'ți ierta îndrăzneala. Adio, scumpul meu conte, pe de-seară la Operă. Să nu uităm că avem pe Faure și pe Rozina Bloch în *Favorita*. Anna vine să mă ia de acolo.

După aceea ea întinde mâna sa contelui Ivanoff.

— Fără pizmă, îi zise ea.

Contele îi sêrută mâna, și ieși buimăc't ca un vulpoiî prins de o găină.

Dacă prințul Gorciacoff și-ar fi văzut diplomatul la lucru, zău! nu l'ar fi însărcinat să dezlege cestiunea Orientului.

Este adevărat, că cu ast-fel de treburi nu-l însărcina nici o dată șeful său.

După ce plecă el, prințesa fu apucată de un acces de ris care nu încetă de cât când intră subreta sa care revenea de la Otelul lui Ivanoff.

IV

În seara aceea era multă lume la teatrul *De la Monnaie* lume de *dilettanti* care se duc la Operă pentru a ascultă o muzică admirabilă, lume de oameni *cum se cade* care veniseră să 'și dea obolul lor nenorocirei, căci reprezentațiunea *Favoritel* să dădea în folosul *Crucei Roșii* (secțiunea tranceză).

Tot Bruxellesul era acolo, și tot Bruxellesul de atunci avea o strălucire particulară ce se mărita într'un chip ciudat cu emoțiunea universală. Sângele curgea în șiroaie pe câmpiile vechii Galie, aurul curgea cu o ardoare deopotrivă în miî de vine ale prosperității obstești. O bună parte a bogăției se ducea în pomană, însă plăceră nu pierdea nimic din pricina asta; ea își găsea în pomană scuza, și 'și rescumpă greșelele sale.

Deci la 31 Decembre 1870, toata lumea diplomației — afară de reprezentanții puterilor beligerante — era la Opera. Finanța, înalta burghezime, parveniții, acei ce sunt pe drum de a parveni, erau reprezentați prin elita lor în haina neagră. Damele erau în mare toaletă de serată, cu umerile goale, cu flori și cu mărgăritare prin păr. De desubtul lor, la balcon, tronaș loretele, aceste guri netrebnice ce fuseseră izgonite din Paris în ceasul asediului și care veniseră la Bruxelles să instaleze un nou barometru al moralității furișate. Dacă Bruxellesul ar fi Paris'ul, dacă ar apărea în Bruxelles un jurnal în genul lui *Figaro*, s'ar cita cu conștiință notabilitățile lumesti care plăciau 25 de franci pentru un fotoliu, spre a auzi pe Faure suspinând renumita romanță a regelui Alfons al Castiliei către frumoasa Eleonoră de Guzman.

Într'un antract, celebrul bariton trebuia să cânte aria cea mare din *Asediul Corintului*. Pânza era să se rădice, și orchestra intona triumfătoare riturnellă a acestui cap-d'operă al lui Rosini, când o lojă remasă goală la primul rang, se deschise: două femei intrară în ea.

Se făcu un sgomot de fotoluri, apoi o șoaptă de admirațiune care făcu pe șeful orchestrei să-și întoarcă capul spre a vedea ce se petrecea prin sală.

Lumea saluta intrarea prințesei Cr tzulescă și a blondei contese Ivanoff.

Amendouă erau cunoscute de trei luni de publicul Bruzelez, care salută în aceste două femei, intru cât va nedespărțite, tipul sculptural și grația eterică.

Ele păreau tot frumoase, însă în această seară părură mai frumoase, de cât de obicei.

Cu toate astea erau îmbrăcate cu o simplitate rară. Prințesa avea o rochie de catifea neagră, un colier de mărgăear roz de Ven ția cu boabe mari, și o camelie roșie în bogatul său păr negru. S'ar fi zis că-i plăcea să fie întunecată de vecina sa, care se resfăța în toată strălucirea sa feciorenică, cu o rochie albă festonată de satin albastru. Neghina și macul era presărat ici-coloa în părul său cel blond. Shakespeare n'ar fi putut visa o Ofelie mai seducătoare.

Pânza se ridică în momentul când cele două streine se instalaseră în fotoliurile lor de catifea roșie. Ele schimbă câte-va semne de politeță cu locuitorii lojelor vecine după aceia se puseră să asculte pe cântăreț cu o băgare de seamă religioasă.

Amendouă se înnebunau dupe muzică, și mai cu seamă dupe muzica lui Rossini. contesa găsea pe Faure puțin cam clasic și câte o dată prea cu multe maniere; ea ar fi preferat mai multă pornire, pe dracul în corp, și aceia se numește *l'imprévu*. Însă ea admira această voce limpede, acea cântare sigură, și mai presus de toate debitul magistral, care apropie pe virtuoso de tragedian.

Succul cântărețului fu colosal. La sfârșitul ariei sale o întreită salvă de *bravo* izbucni, în urmă o reîntreită rechemare, apoi publicul veninduși în fire, toate lornetele fură îndreptate spre loja unde strălucea cele două stele ale salei.

O convorbire foarte vie sâncepuse acolo între cele două dame și între doi domni, dintre cari unul era prințul Panșeff, unul din scretarii legățiunei Rusești, și altul Vasile Ivanoff.

Despre ce vorbeau oare cu atât a animațiune aceste patru personaje? Să fi fost oare de talentul lui Faure sau de puterea relaivă a geniului lui Rossini sau a lui Donizetti? Să fi fost oare de evenimentele resboiului, evenimentele ce la acea oră țineau în suspensiune toate spiitele?

În adevăr, resboiul era care făcea subiectul controverselor.

Cei doi gentilomi ruși pledau contra prințesei Olga cauza germanilor, și contesele Vasile îi repeta pentru a o sută oară că Franca voise resboiul, că ea îl provocase, și că 'și agravase greșelile urmând lupta după Sedan și după căderea Imperiului.

Prințul Panșeff pretindea că după răsturnarea lui Napoleon guvernul apărării și-ar fi atras simpatiile întregii Europă declarând că Republica voia pace cu toate națiunile, că popoul francez fusese tăr't fără voia și într'un rezboi ce n'avea de cât un scop dinastic, că Franca nu se gândise nicădată să facă cuceriri că ea primea pedeapsa unei nebunii de care nu era respunzătoare, și că întindea Germaniei o mână prietenească.

— S'ar fi putut face mai bine de cât atât, adăogă contesele Ivanoff; s'ar fi putut lua înaintea Europei uimită, în țiativa unei dezarmări generale. Cu chipul acesta pacea se asigură pe o sută de ani, și Franca scăpa numai de o despăgubire de resboi. Germani'a, satisfăcută de izbândeile sale n'ar fi reclamat cedarea de teritoriu, și respingerea pe ei i-ar fi nstreinat numai de cât simpatiile lumii.

Cei doi ruși vorbeau cu verva și cu focul ce pun în discuțiune oamenii în țara lor, însă ei aveau de furcă cu o rivală tare. Prințesa nu ceda asupra chestiunilor de onoare. Deci, pentru densa, onoarea întregii ginți latine, la care își făcea gloria de a aparține, era angajată în luptele sevrșite pe pământul francez. Francia, nu putea să fie biruită, afară numai de n'ar fi redusă la cele din urmă ecstremități. Inimicii ei o terise în acest război punând-o cu dibăcie în joc. Ei, de la început avuseseră gândul să-și reia provinciile Imperiului și să pună călcăiul lor peste Alsacia și Lorrena. Aici nu mai era, nici războiul politic, nici războiul de prinți, ci o luptă între două popoare și două principii, o luptă în care trecutul său poruncia Franciei să moară cu glorie de cât să cedeze cu resemnățiune. Eroismul, chiar, trecut în rândul nebuniei era în ochii arzătoarei Romănce cea mai sublimă din toate virtuțile, chiar când ar conduce la ruină și nimicire. Asupra acestui capitol, ea nu voia să știe de rațiune, și dupe focul ce se vedea strălucind în privirile sale, dupe energia cu care mâna sa cea mică clătina evantaliul, cineva ar fi judecat că pentru a-și apăra patria și căminul, ea ar fi reînnoț vechia virtute a Cleliei.

Contesa Anna aducea în această convorbire nota dulceței și a împăcării. Mai întâiu de toate ea era pentru pace, și se mărginea a plânge victimele al căror sânge curgea în șiroaie pe câmpurile de bătălie. Ea n'ar fi avut eroismul Cleliei însă ar fi mers în fruntea femeilor Romane înaintea lui Coriolan pentru a cere iertarea cetății.

Această convorbire ținută în rusește, dură jumătatea întrectului. — Prințul Pani șeff se retrase spre a merge să 'și prezinte complimentele ambasadoarei sele, și cel trei actori ai acestei mici drame remaseră unul în fața altuia.

Abia ieșise prințul, și contele Ivanoff se plecă spre femeia sa care privea sala, și îi zise în așa chip ca să fie azit de prințesa Crețulescu :

— Contesă Anna ești foarte frumoasă în seara asta, și porți niște străluciți cercei...

— În adevăr ? zise contesa întorcându-se pe jumătate, este o surprindere ce mi-a făcut O ga astăzi. Dacă ai fi venit acasă în loc să te duci să prânzești la cercul tei, l-ai fi văzut închis într'o plăcută cutie de lac și întovărășită de un bilet, așa cum numai ea știe scri.

— G umești, scumpa mea, zise prințesa, este un simplu zălog de bun prietășug ce am vrut să-ți dau și primindu-l m'ai făcut prea fericită.

Contesa strânse cu căldură mâna Prințesei.

— Și sper, urmă aceasta, că *seniorul* și *săpânul* dumitale nu va face pe nverșunatul și nu te va împiedica să primești acest giuvaer, mai cu seamă după ce l'ai purtat.

Vorbind astfel, prințesa aruncă asupra contelui o privire a cărei putere fascinatoare ea o cunoștea destil de bine.

— Însă, prințesă, zi e el, nu știu cu toate astea până la ce punct pot primi pentru emeia mea un cadou...

— De un așa preț ! intrerupse prințesa. La cât îl prețuiești ?

— Însă, după țarră, trei mii de ruble de argint.

— Bun ; acceptă rubinele și plătește-mi-le

— Dumitale ?

— Mie nsumi, și e voiu dărui trei-mii de ruble legațiunei Franței pentru răniți și fiind-că contele avea aerul de a intrerupe :

— ... Afară numai dacă nu preferi să le dai dumneata însuși. Asta ar face cel mai bun efect. — Ne-am înțeles ?

— Inșă, de astă dată, mi se pare că femeia mea este în drept de a hotări dacă primește.

— Femeia dumitale va fi pr a încântată de a te vedea că 'ți întrebunțezi rublele în acest chip, de cât de a afla că le-ai pierdut la lanschenet. Nu-î așa, Anno?

— O! eu, eu nu știu ce trebuie să mai zic.

— Aide, lasă, zise prințesa. Vasile este încântat de a face așa de o dată trei ferite... Pe dumneata, pe mine și pe Francia.... Să vedem, conte jertfește-te, asta este o datorie de onoare...

— He! așa dar, scumpă Prințesă, dumneata nu'ți inchipuești că n'ași avea în portofoliul meu trei mii de ruble?

— Aide de! dar banchierul dumitale? cine este?

— Banca de Paris și a țerilor-de-jos.

— Eî bine; tocmai zăresc colo pe Bauer; te vei duce să vorbești un minut cu densul, și fiind-că trebuie să ai asupra'ți un plumb și un petec de hârtie, treaba se va face într'o clipă. Tu foarte mult să sfârșesc bine acest an. Aide dragă conte, și gândește-te că ai avut noroc de-ai spus că cerceii prețuesc trei mii, în loc de patru mii ruble... Mărturisește că ai scăpat eftin de tot!...

A doua-zi jurnalele vestiau că un anonim trimisese, cu pilejul anului nou, două spre-zece mii de franci societăței *Crucea Roșie*, pentru răniții armatei Franceze.

Mihail Demetrescu.

F I N I

LES BAIGNEUSES

Sonnet.

A Mr. VICTOR BILLAND

Dans leurs jolis habits de bain,
Leur petits chapeaux sur l'oreille,
Charmante, se donnant la main
Et folâtrant comme l'abeille,

Elles s'en vont chaque matin,
Vives nageuses sans pareille,
Jouer avec le flot marin. —
Leur petite bouche vermeille

Boit en souriant l'eau de mer,
Et quand d'autres font la grimace
Au contact du liquide amer,

Elles mêlent pleines de grâce
Leurs chants aux voix de l'Océan
Les Jeunes nymphes de Royan.

23 Juin 879.

Louis Chardon.

IN NOPTI TACUTE

In nopți tăcute ascuns de lume,
Gândesc la tine neîncetat,
Ca amintire am al tău nume,
L'ai scris în pieptu-mi când ai plecat.

Ca marinarul pierdut pe mare
Privesc adesea ceru 'norat,
Mă duc pe valuri și n'am scăpare
Nici chiar pe țermul de-unde-am plecat.

Caut în lume altă ființă,
Însă pe nimeni nu pot iubi;
'Mi am pus în tine ori ce dorință
Și'n lume nimeni nu'mi va zâmbi.

A ta privire fermecătoare,
Glasul tău dulce, mângăietor,
Sunt două stele strălucitoare
Ce-mi zmulg simțirea spre cerul lor.

Cată plăcere ași găsi 'n viață,
Să pot la sânu-ți a respira
Să sorb din ochi-ți a lor dulceață
Să pot în taină a te-admira.

Dar prea departe e fericirea;
De și sper încă, — sper în zadar;
Căci dacă-o dată simți iubirea,
Azi simț durere și plâng amar!..

M. Toncescu.

O! DE CE!

O! De ce nu pot să merg
Iute ca dorința mea
Și putându-te vedea
Ochișii tăi de plâns să-î șterg!

O! și corpul meu greoi,
Ca dorința mea da-ar fi,
Langă tine 'l-aș jertfi
Și-am fi vecinic amândoi!..

Th. M. Stoeneacu.

I D I L Ǽ ⁽¹⁾

(Dupe Theocrit)

Daphnis

Paris fu iubit de Elena, ș'a ta sărutare de-amor
Imi spune că altă Elenă iubește acum alt păstor !

Doris

O ! Tac și nu mai fi mândru de-o glumă, — de-o nebunie. . .

Daphnis

De geaba ; — Pieptul meu bate coprins de dulcea'î beție !

Doris

Să pot, — acea sărutare de grabă mi-aș cere-o 'ndărăt

Daphnis

Ba nu ; Să'mi dai încă una, ș'atuncea, pe loc mă desbăt !

Doris

Sărută'ți mieii din turmă ; — Plăpândă eu sunt ca o floare. . .

Daphnis

Doris, gânditu-te-ai însă că florile sunt trecătoare ?

Doris

Da ; Timpul nu se oprește să stea din vecinici'î drum
Dar floarea chiar dacă trece prin aier lasă parfum !

Daphnis

Doris, maslinul dă umbră... Subt dânsul un bazmu ți-aș spune...

Doris

Le știu eu bazmele-acele : Sunt poftete tale bune !

Daphnis

Sau vin subt ulmul de-alături să'ți cânt din flautul meu . .

Doris

Cântă la oile tale și nu flecări mereu !

Daphnis

De-asprimea ta fără margini, Venerea e supărată !

1) Publicăm această poezie din literatura clasică Elină. Dacă bietul Theocrit, ar trăi astăzi, s'ar găsi de sigur, preținși literați și poeți dar în realitate foști suferi de teatru, cari, s'el prenumere și pe dânsul printre pornografi
Nota. Red.

Doris

Se poate; dar de Diana am fost și sunt apărută!

Daphnis

Ei bine chiamă o acumă!... Alergeți în ajutor!

Doris

Mă strengi ca șarpe de flacări... — Oprește-te, stăi, că mor!

Daphnis

Și ce? credea că se poate să treci într'altfel prin lume?

Doris

Dar floarea dacă s'atinge, nu'și pierde-atunci din parfume?... .

Daphnis

Parfumul florilor tale pe cât îmi pare î păstrezi
La alții nedemni de densul...

Doris

De ce, de ce mă 'nfrunzezi?...

Ascultă...

Daphnis

Nimic! — Hymeneul îmi este dorința cea mare
Și tremuri, te dai la o parte, cerând ca să'mi pui înfrânare?...

Doris

Uimirea.....

Daphnis

Doris, Hymeneul a fost lăsat pe pământ
Ca oamenii să nască printrênsul și mulți s'ajungă câți sunt!

Doris

Țesut se zice că este din zile lungi, uricioase...

Daphnis

O fi; dar vecinic coprinde și nopți atât de frumoase!...

Doris

Să zice, cum-că, bărbatul, este-al femeii stăpân...

Daphnis

Eū cred că rob î se bagă de cum o strânge la sin!

Doris

Vai! Și la câtă durere e'n ceasul de nașteri ursită...
Ea 'și pierde chiar frumusețea!

Daphnis

Și este cu mult mai iubită!

Doris

Păstor, frumos ca și noaptea, îmi jurî ca să fii credincios?...

Daphnis

De martori, ia-ți cerul și luna, și totul de sus și de jos!

Doris

Dar tata, ce-are să zică?... Mare'i va fi supărarea!

Daphnis

Cum va afla de-al meu nume, el va 'nceta cu musturarea!..,

Doris

Spune-mi și mie-acel nume, ânger, făptură se'u zeu!

Daphnis

„Daphnis“; — Și am și eu tată; — Lycidas e tată meu!

Doris

Daphnis! .. E dulce-acest nume!.. — Daphnis!.. Și noaptea coboară!..

Daphnis

Oh! Vino subț chiparosul ce'n umbră să înfășoară!

Doris

Pașteți, frumoaselor capre, și vino iubite Daphnis!

Daphnis

Pașteți și capre și tauri, și vino, vino, Doris!

Doris

Lasă-mă, căci sêrutarea'ti mă arde, mă mistuiește!

Daphnis

Ce? Tremuri și încă ți-e teamă?..

Doris

Oare așa se iubește?...

Daphnis

Așa să 'nrepe.

Doris

Dar sînul, de ce, de ce 'mi desvelești? ..

Daphnis

În sân ascunzi două mere :., Dă-mi-le de mă iubești !

Doris

Mă'npiedeci . . . . Alunec, și iarba, e udă ca buzele tale . . .
Și ce ? . . Tu'mi desfaci cingătoarea ? . . — Ascusită : . . — Un zgomot pe vale ! . .

Daphnis

Voiești să mă'nșeli căci tremuri, uimită sub brațul meu . . . .
E ventul ce prin frunzișe șoptește de Hymeneu !

Doris

În mine valul rușinei, spumează, se umflă, și țipă . . .

Daphnis

Și 'n mine-amorul se umflă, și vorba e numai de-o clipă ! . . .

Doris

Mi-a rupt cămașa . . . Sunt goală . . . — Zeilor ! Este'n delir !

Daphnis

Pe buze'ți se află dehrul ca roua pe trandafir !

Doris

Ba el se află pe buze'ți cu focul sfântului soare !

Daphnis

Subt el atunci se va naște, Doris, o tainică floa e !

Doris

Ce zici ? . . .

Daphnis

Așteaptă și 'ndată vei ști . . .

Doris

Oprește

Daphnis

Târziu ! i

Doris (deschizend ochii)

Daphnis, subt buzele tale, femeie simt că deviu !

Daphnis

Femeie ; ênsă și'n mumă curând vei fi preșchimbată !

Doris

De tine nu zici nimica ?

Daphnis

De mine ? . . . — Eu voi fi TATĂ !

Aşa sorbind împreună plăcerea fără regret,
 Doris la turmă se'ntoarse mergend cu pasul incet ; ..
 In ochii ei voluptatea ş'amorul staū jugrăvite
 Şi'n jos pleca ruşinoasă priviri de-o taină uimite ;
 Daphnis, să 'ntoarse şi densusul, dar mëndru şi fericit, ...
 Daphnis, luptase, 'nvinsese, iubea, fusese iubit !

1882 Bucureşti.

Al. A. Macedonski

CARTEA VIEŢII

Ţi-am dat cartea vieţii mele
 Ca să scrii în ea,
 Hetărindu-mi viitorul
 Moartea chiar de-ai vrea !

Dar pe loc ce mi-ai redat'o
 anger răpitor,
 Am găsit cu a ta mână
 Că ai scris : amor !

Eū am vrut să şterg sentinţa
 Şi pe când ştergeam
 Răsărind din ori-ce foaie
 Chipu'ŝi, îl vedeam.

Iar în cartea vieţii mele,
 Cu cereşti achintei
 Tipărit ŝi-a rămas chipul
 Ca ŝi'n ochii mei !

I. I. Trutzescu

Craiova

VIATA

Viaţa este riul cel repede şi rece,
 A căruī unde omul de-a 'nnotul când le trece
 La mal, în vecl nu poate ieşi unde-a dorit :
 De valuri, tot d'auna, mai jos este răpit !

Petre Dulfu

O ROCHIA IDEALĂ

Ţi-aş face-o rochie nouă din flacăra mea vie,
 Ţesută şi cusută şi prinsă'n poezie,
 Culoarea ei se fie ca focul meu din sin
 Cu fante şi panglice din scumpul meu suspin !

In loc de flori aş pune o dulce sërutaru
 S'o simţi în tot-deauna la piept cu infocare
 Şi'n trena rochiei tale am coase amândoi,
 Am coase tot trecutul de grijă şi de nevoi.

Ţi-aş face-o rochie nouă cum n'a purtat nici una,
 Te-ar admira geloase şi stelele şi luna
 Iar eū rizând de ele şi beat de-ai tēu amor
 Te-aş înălţa spre ceruri prin cântece de dor !

CAROL SCROB

POETULUI MACEDONSKI

Ți-a venit și ție rândul! —
 Cat de mici său mari,
 Toți prin gura lumii trecem! —
 Vorba ți de-oichelari!

Toți poeții ai cusururi:
 Unul este șchiop,
 Altul, — cântă foarte bine, —
 Ensă, — e miop.—

Ai dreptate că porți sticle,
 Ochii nu ți ajung
 Să te uiți peste al lumii
 Câmp întins și lung.

Să ne ținem dar de mână...
 Să nu dăm prin gropi,
 N'avem pasul nostru sigur,
 Suntem schiopți, miopi.

Dar cătându-ne de treabă
 Sa cântăm, să scrim,
 Ori și cum ne-ar fi cusurul,
 Tot poeți să fim!

CAROL SCROB

PE CÂND...

Pe când e cerul mai senin,
 Pe când e ziuă mai frumoasă,
 Trăsare'n pfept un vechiū suspin,
 O vechie rană dureroasă.

Ți-aduci aminte c'ai pierdut
 Iluzii scumpe și junețe
 Și plângi atunci pe ce-a trecut
 Ca visul unei diminețe!

Și dac'ar fi să ne gândim
 La fericirile trecute
 Ar trebui ca să murim
 De jalea scurselor minute!

Iunie. 1882 R.-Vilcea

A. A. Macedonski.

MINCINOSUL

SAU

O CASATORIE LA GRAND HOTEL

COMEDIE LOCALIZATA

de

STEFAN VELESCU

(Urmare)

ACTUL II,

SCENA 3

Orzeanu, Costică.

Costică, (apart) Ah, năibi om!.. *(tare)* Eă nu știu pentru ce mă tot amerinți!

Orzeanu. Atît îți spun: vreau să știu cum s'a petrecut lucrul!

Costică. Dar prânzul d-tale la Hagi Ghiță?

Orzeanu. La prânz mă mai gîndesc acum!.. E vorba de viața d-tale D-le, fiul celui mai bun amic al meu, fiul meu pot zice, de oare-ce vei lua pe Marioara!.. aide, vorbește fără sfială și spune-mi tot!..

Costică. (imparte) Cel puțin e om de inimă socru meu *(tare)* Ei, știți că ești ciudat, d-ta?..

Orzeanu. De ce?

Costică. Prea o iei pe tonul tragic... când vei căuta bine, bine, e mai mult o glumă!..

Orzeanu. O glumă!.. dar o glumă care poate compromite viața a doi compatrioți.

Costică. Mai înteu că e strein, un Italian care s'a pripășit de vr'o 2 ani în țară.

Orzeanu. În sfîrșit, pentru ce te-ai espus la acest duel? Ce i-ai făcut?

Costicu. Nimic, nici nu l'am atins măcar!

Orzeanu. Nu se poate... șine știe ce vorbe grave s'a petrecut între voi!

Costică. Jui că nici î am vorbit, nici că mi-a vorbit!

Orzeanu. Dar atunci cum v'ați insultat, omule?

Costică. Iată cum s'a întîmplat... erî prânzeau..

Orzeanu. Cum erî? erî n'ai prânzit cu noi?

Costică. Adică... a da!.. am zis erî?... al'altăeri, voiam să zic!

Orzeanu. Cum al'altăeri? Al'altăeri erai la Ploești!

Costică. Așa la Ploești.. dar așteaptă puțin, d-ta mai reu mă 'neurci! să vezi.. chiar în Ploești s'a întîmplat nenorocirea!

Orzeanu. Nenorocirea? Așa dar e grav?

Costică. Se'nțelege!.. iată cum... eă prânzeam la hotel.., adică în balconul hotelului.. Eram mai mulți amici.. între aceștia era și șeful stațiunii telegrafice... un tîner prea curî să cade... balconul, fiind-că oțelul era nou.., prânzeam mai mulți amici în balcon!..

Orzeanu. (imparte) Ce comedii *(tare)* Aceasta mi-ai mai spus'o!..

Costică. Ași?... ai răbdare... balconul era ne isprăvit și grilajul nu era încă așezat.. ia seama bine la aceia ce zic: grilajul nu era așezat..

Orzeanu. Hei.. începutul e cam ciudat..

Costică. Chelnărița de la hotel., o femeie blondă... o nemțoaică... cu niște ochi negri.. frumoși...

Orzeanu. Ce'mi pasă de ochii negri săi albaștri ai nemțoaicei d-tale? Nu e vorba de aceasta acum.

Costică. Chelnărița mi-aducea cafeaua., dar știi că Ploestii s'au civilizat... și aducându'mi cafeaua, vorbind cu cei l'alți... din nebăgare de seamă, aveam o țigare în mână aprinsă... și așa. . bag țigarea în gură cu focul; și înțelegi că mi-am fript limba... telegrafistul era lângă mine, fac o mișcare retrogradă, sunt și cam la modă mișcările retrograde, tinerimea luminată nu le prea disprețuește astăzi și pre legea mea telegrafistul alunecă și cade pe pietrele stradel...

Orzeanu. (speriat) Oh!... apoi?..

Costică. Ași! nici cel mai mic pericol de și casa era destul de înaltă!...

Orzeanu. Nu înțeleg!

Costică. Dar eă?

Orzeanu. Apoi dar cum?

Costică. Nu mă întrerupe... închipuește'ți noroc pe direcția telegrafelor... cam are ea no-roace!... Tocmai în acel moment trecea pe uliță d-l acela, de... acela cu care am să mă bat!..

Orzeanu. Italianul?

Costică. Da... da... el, și primește în spate pe șeful stațiunii telegrafice.. ha!... ha!... ciudat lucru, nu-l așa?...

Orzeanu. Dar aceasta nu e de ris, omule?...

Costică. Așa! par'că n'a ris toată lumea... era un hohot în toată ulița... Italianul era furios.. Prefectul districtului trecea și el asemenea și izbindu'l Italianul, căzu și el cu nasu de petre... avea un nas... toți rideau cu hohot... trebuie să știi că grozav rid în provincii când prefectii își rup nasul!...

Orzeanu. Ce prefect?... Ce tot amesteci acum? mi-ai spus că șeful telegrafului căzuse peste...

Costică. Ei, da... așa.. am zis că prefectul ș'a rupt nasul... În fine... ce să mai lungesc vorba? Italianul furios, aleargă sus la mine și pretinde că i-am aruncat cu intențiuwe în spina pe acel demnitar al poștelor.

Orzeanu. Ei, dar prefectul?

Costică. Care prefect?

Orzeanu. Cel cu nasul rupt... n'a făcut vr'o pretenție?

Costică. Nu, s'a dus să se culce.. Prefecții ai asemenea depriuder!...

Orzeanu. Apoi?

Costică. Italianul era furios... Caut să impac lucrurile, cu neputință.. Italianul nu vrea să înțeleagă de loc.. striga cât putea: vendetta! vendeta., I-am propus apoi să'și resbune de va voi..

Orzeanu. Ce să și resbune? ce încurcături spui?...

Costică. Ideia mea era aceasta, i-am zis; „d le rămâi în balcon, eă mă cobor jos în locul d-tale apoi pune pe cine-va să te arunce în spina mea... și cu chipul acesta vei fi răzbunat“.. Mi se părea că cea ce'i propuneam era foarte drept. — Dar, așa!... unde a voit să mă asculte?... și ast-fel, *il signior salto mortale*, adversarul meu vine astăzi să mă caute ca să ne batem!

Orzeanu. Dar bine adineaori spunea că un spîter va veni ca martor!..

Costică. Spîter?... Ce spîter?... A da, însă poate să vie și unul și altul.. mai cu seamă

adversarul meu. Un tigru... un crocodil... o fiară sălbatică cum nu s'a mai văzut pe fața pământului!...

Orzeanu. Îți mărturisesc că istoria duelului tău e ce-va neauzit... dar ori-cum ar fi, voiți merge și eu cu tine!...

Costică. (aparte) Ce încăpăținat! (*tare*) Dar poate că nu va mai veni!

Orzeanu. Cine?

Costică. Adversarul?

Orzeanu. Dar spișerul?

Costică. Nici el!

Orzeanu. A! A! prea multă încurcătură... ce sunt fleacurile acestea? Ori este adevărat cea ce'mi spuți ori nu, și atunci...

SCENA 4.

Orzeanu, Costică, Zoe, apoi Comicescu.

Zoe. (intrând) D-le Costică! te caută un Italian, a fost pe la d-ta, nu te-a găsit, și nu știu de unde a aflat că ești aci! Să auzi cum strigă; răcnește ca un tigru, a ridicat otelul în picioare!

Comicescu. (d'afara) Io non sono una bestia, un gogomano... Va al diavolo!

Orzeanu. Ce însemnează aceasta?

Zoe. Îl auziți?

Orzeanu. Cum se poate?

Costică. [uimit] Ei, dar asta întrece istoria zarafului de er!

Zoe. [imparte] De minune! mă duc să liniștesc pe Marioara!... [ese]

SCENA V.

Orzeanu, Comicescu, Costică

Comicescu. (sever către Costică) Amo venito, domine, ca să mergemo a ala Baniaza, io voglio darvi una lezione. Che alegete? la spada saù con la pistole?

Costică. (inparte) Cu pistolulul, dar e turbat!...

Orzeanu. Cum d-le, întâmplarea de er?...

Comicescu. Una aventura ridicula!... Vedi... vedi domine... la mia paleria e rovinata dunque io cerco reparatione!...

Orzeanu. Daca e nuraș atât, d-le, nu te supăra... nu vom repara-o, ci vom cumpăra una nouă.

Comicescu. Che nova!... per bacco, voi ridete. – Io cerco reparazione del mio onore, capite Domine, il mio onore!... io sono soldato di Garibaldi!

Orzeanu. A! daca ești de al lui Glibardi, atunci e alt-ce-va!...

Costică. (inparte) Ce naba nu cum-va am spus adevărul?

Comicescu. Conduita di d-vostre, domine, a fostu brutale! Per di !.. ha! he!... povero signior Prefeto con naso ropto!... Ha!... ha!... ma quando ghindesco la mine me vine una furia di inferno!... Duminata avea la liberta se arunca anche il diavole nella strada... Ma j e' che non grida, non striga: he! guarda!... Allora, io deschidevo la mia ombrela e non vedeo in capo mio quel official di telegrafo!...

Costică. (inparte) Dar cine 'și va fi pus în gând să mă mistifice ast-fel (*tare*) Dar bine, d-le, eă nu înțeleg...

Comicescu. Ei, che diavole!... amo venuto de lá Ploesti, con la strada ferata, e presto presto, voglio se te omoro e che me'torco subito per non perdere il treno!..

Orzeann. (inparte) Era dar adevărat, și eă credeam..

Costică. Ei bine signore... pentru că ai venit să ne batem.. prea bine, ne vom bate și chiar aci, îndată!... Așa e vorba? Apoi să ne batem!..

Comicescu. Con lo pugniale! viene! (*scuote pumnulul*)

Orzeanu. (despărțindu-ș) Costică, dar ce ai înnebunit, omule!... Așteptați poate ne vom înțelege!..

Costică. (necăjit, în parte) Il voi sătura eă pe acest original care mă tot mistifică! (*tare*) Ia lasă socrule... ce va să zică asta! duel vrea, duel îi voi da!..

Comicescu. (agită pumnulul) Vieni!..

Orzeann. (luț Costică) Dar omule! (*luț Comicescu*) Signore!..

Comicescu. Andate al diavolo!... Mi trebuie sangue! sangue, sono furioso!... Intendi signior giovine procurore!... vendeta... sangue!..

Costica (inparte) S'a trecut cu in pertinenta. (*tare*) Ce tot zbieră așa!.. sangue vrei, sangue îți voi da, macaronarule!..

Comicescu. Inferno! me ditte macaronario!.. Io un officiale di Garibaldi!.. Vendeta... sangue!..

SCENA 6.

Aceași, Marioara.

Marioară (alergând) D-zeule! dar ce este, ce s'a întâmplat, tăiță?

Comicescu. (incet Mariarei) Vîno de ne desparte! sunt eă!

Maria. Știu, mi-a spus'o verișoara Zoe!

Costică. Ce atît'a fuie? Să ne batem și să sfinșim!..

Orzeanu. Și eă te poftese să mă ascultî... Ce va să zică asta? S'a trecut și glumă și lot, dar nu te speria M rioara.— Signore, pentru că d-ta ești cel ofensat ..

Costică. Nicî de cum eă sunt cel ofensat!

Orzeanu. [ncet luț Costică] Dar nu îl vezi că é furios? Vrei să te omoare! (*tare*) Ce ofensat?... e vina d-tale, d-le!..

Costică. Dar îți spun că nicî n'am .. In fine nu î adevărat!..

Comicescu. Adevurato!

Orzeanu. [luț Costică] Dă, d-le, așa este, e vina d-tale [*și face cumoscut d'a ceda*]

Costică. Fînd că zici d-ta că e adevărat, încep și eă a crede... e adevărat!.. e adevărat!..

Orzeanu. Vedeți signore, își recunoaște greșeala, Așa dar fînd că lucrurile au spus aci, fînd că își mă tunișeste greșeală e bine să vă împăcați! Ce naiba! nu se omoară omenî așa pentru unuica!..

Comicescu. Daca il signore procurore non avuto intențione..

Orzeanu. N'a avut!

Maria. N'a avut signore! (*ncet luț Costică*) Ci zii te rog, Costica, ca naî avut intențione..

Costiă. Dar pot face chiar cel mai mare jurămînt ca nicî n am gaudit a insulta pe d nul!

Comi escu. Allora va bene!

Costică. [căt e public] Așa și e, frate.

Orzeanu. Auzi signore; atunci vă rog ca totul să fie uitat!...

Comicescu. Ma allora va bene!...

Orzeanu.  i ca să ne dovedesti că nu ești supărat, ne vei face plăcere a pr nzi cu noi.

Maria. Ne face i mare plăcere!

Comicescu. Mile gra ia, ma non posso! sono!... inginero de poduri (*apart*) artist fără angajament!...

Maria. Ne pare rău signore, daca nu pute i rem ne...

Costică. E  m  aprindeam  i ar trebui să mulţumesc originalului care m'a scăpat din at tea încurcături [*sun nd*] Vă mai rog încă ..

Orzeanu. Pentru ce suni, Costică?

Costică. ca să vie chelnerul să comandăm un pr nz.

Orzeanu. Ce pr nz! dar pr nzul ce ai comandat la Hugue? acel pr nz delicios despre care mi-ai vorbit...

Costică. Dar poate că signorului nu  i plac bucatele de la Hugues... vreau să zic că d-tal.  i  i plac macaroane, rizoto, paste, polenta, bucate italiene în fine...

Comicescu. Oh! il mio appetito e cosmopolito!., Ma non posso... scuzate. , mi aspota...  e Ploest i sono inginier  de poduri!...

Orzeanu.  i sosele,  tim.

Comicescu. Senza sosele... A rivedere (un'altra volta!... [*ese*]

SCENA 7,

Zoe. A trimes de la Hugues  i întreabă la ce or  să servească pr nzul?

Costică. [*mirat*] Pr nzul...

Zoe. A adus  i lista. Cite te singur [*Costică citeşte lista*].

Costică. [*inparte*] Ei! apoi e un farmec, nu mai pot min i [*tare*] Să spu  i băiatului de la Hugues că venim îndată la masă  i să pue  ampanie în ghia   [*celor la i*] P n  se va găti pr nzul, noi, soarele să ne cobor m puțin la Fialcovschi.

Orzeanu. Bucuros, mai cu seamă că aveam ce-va de vorbit cu un c putat [*es*]

SCENA 8

Zoe, Maria.

Zoe. Ha! ha! ha! ce va fi g ndind Costică?

Maria. P n  acum totul a mers bine, numai de nu ar începe iar . Ha! ha! ha! sa fie condamnat   spune adevărul fără voia sa, el care nu e deprins cu regimul adevărului; dar bine, inventă unele niște minciuni de  i  nghia  s ngele...

Zoe. Dar pr nzul?...  l uitase... din norocire am îndreptat minciuna  i am rugat pe d-nu Comicescu d'a face restul.

SCENA 9.

Aceia i D-nu Rosescu

Rosescu. M  erta i, d-nelor, dar mi s'a spus că la d-nu Orzeanu pot găsi pe d nu. Verdescu.

Zoe. Da, d-le. Dar au e it împreună.

Rosescu. A! m  ienta i, am fost rău informat.... Voi  reveni... la ce oră pot găsi pe.

Zoe. Pe unchiul me ,  e d-nu Orzeanu?

Rosescu. Pe d-nu Orzeanu sau pe d-nu Verdescu?

Zoe. Vă rog D-le, aveți bunătate să-mi spuneți cu cine am onoare a vorbi; întorcându-se așiu fi voit să 'i spun numele D-v.

Rozescu. De prisos!

Maria. Dar pentru că tata aștepta pe cine-va am fi dorit...

Rozescu. Așa dar am onoare a vorbi d-șoarei Orzeanu?

Maria. (salutând) Da, d-le!

Rozescu. Imi pare foarte bine; reintorcându-mă D-șoară, vpiu explica eu însu'mi scopul vizitei mele (vrea să iasă)

SCENA 10.

Aceași, Orzeanu

Zoe. A! iată unchiul meu.

Rozescu. Atât mai bine!

Zoe. Unchiule, domnul...

Rozescu. Am onoare a vorbi d-lui Orzeanu, socrul... adică fiitorul sacru al d-lui Verdescu Orzeanu. Da d-le!

Rozescu. Im pare bine de ocaziunea plăcută de a vă cunoaște personalmente!

Maria. (Zoei încet) Cine o fi?

Zoe. (asemeni) Șut...

Rozescu. Vă cunosc toate cu acestea foarte bine; știu ce serviciu important ați făcut partidului nostru în România mică!

Orzeanu. Poftiți ședeți mă rog (împarte) Cine o fi (tare) noi comercianți ficem ori-ce serviciu pentru partid... (apart) Roșu trebuie să fie!

Rozescu. Comerțul D-v. întins dându-vă facultatea d'a dispune de multe voturi, și de astă dată, vă mulțumim de zelul ce ați pus.

Orzeanu. (apart) E din cei l'alți, bine că nu m'a luat gura pe dinainte (tare) suntem datorți a servi pentru patrie!

Rozescu. Dacă vă aduceți aminte, v'am și scii prin fratele meu, vr'o două rânduri pe când eram la minister!

Orzeanu. O! acum viți de acasă. Sărut mâna. . Cuconului Nicu Rozescu am onoare...

Maria. } (însădimântate) D nu Rozescu!
Zoe. }

Rozescu. Da; tatăl d-lui Verdescu este asemenea amicul nostru poli ic, ne-a scris atât mie cât și fratelui meu, recomandându-ne pe fiul său!

Orzeanu. Am și eu o scrisoare!

Rozescu. Cu d-nul Vred scu ne cunoaștem încă din timpul căimăcămiei.

Orzeanu. Și cum cucoane Nicule, ați luat osteneala a veni la mine? prea mare onoare! Eu voiam că să fiu înfățișat, ca să vă mulțumesc prin graiul din partea d-lui Verdescu pentru că ați bine-voit a proteja pe fiul său! .

Rozescu. Cum?.. dar mi se pare că n am făcut nimic pentru acest ténér... dar e greșeală sa, nu'l știam în București; abia ieri, și din întâmplare, am aflat că este aici!

Orzeanu. Ce fel? dar se află în București de mai mult timp!

Rozescu. Nu l'am văzut nici o dată!

Zoe. (încet Mariei) Alta acum... Vino verișoară să prevenim pe Costică [ese].

SCENĂ 11

Rosescu, Orzeanu.

Orzeanu. Cum se poate ?*Rosescu.* Chiar măl alaltaerî am priimit o scrisoare de lă tatăl sēū... și'ți mărturisesc că'mî a părut o enigmă : se plînge că fiul sēū nu a fost încă înaintat. Dar ce naiba ! Când vrea să capete cine-va o subjă, trebuie s'o ceară ; de unde să știu eū că fiul amicului nostru politic se află în București !...*Orzeanu.* Cum cucoane Nicule, d-nu Costică Verdescu nu vine în toate zilele la d-v. ?*Rosescu.* Nu.*Orzeanu.* Cel puțin vine la țara, la Măgureni ?*Rosescu.* Nu măl am nici o moșie ; și chiar de așîu avea-o, afacerile politice mi-ar absorbi tot timpul, și nu m'ashiū duce !*Orzeanu.* [aparte] Presimțeam eū că minte [tare] Inchipuiți-vē cucoane Nicule, că acest tēnēr, din nenorocire are un sistem d'a minți... le șticleuște ast-fel în cât nu măl știe cine va ce să creadă ! Mi-a spus că'l cunoașteți... că'l sprijiniți... că vine la D-ta... ah !... dar o să vē rog să mî ajutați ca să'l dați de gol. Nu se măl poate îndrepta... și cu tot prieteșgul ce am pentru tatăl sēū, nu'l măl vreaū de ginere !...*Rosescu.* Poate că lucrul nu e așia de grav !*Orzeanu.* Imî retrag parola și nu are dreptul a se plînge... căci l'am înștiințat măl d'înainte că la cea d'ântēiū minciună dovedită, nu l' măl dați pe fia-mea ! — Auzi d-ta ! Așîu vrea să vēd cum își va măl susține minciunile în prezența d-tale. Te rog cucoane Nicule, să nu'ți spuî numele.*Rosescu.* [aparte] Bietul tēnār, și eū care voiam să'î fac bine, să'î fiū util...

SCENA 12,

Precedințiî, Costică.

Costică. Bravo zēū !... puteam eū s'aștept !...*Orzeanu.* Am găsit aci o persoană cu care aveam a trata despre o afacere !...*Costică.* [salutând] Ertăți-mē, d-le, nu vē vēzusem și.. negreșit că d-nu e de la Craiova*Orzeanu.* Tocma !*Costică.* M'ashiū fi prins pe mare lucru, nu știū de ce... dar craioveniî aū un aer... așia.. și cunosci îndată !...*Rosescu.* surizēnd Așia !...*Orzeanu.* Costică, o să te rog ceva : d-nu a veniț de la Craiova pentru o afacere... și ar avea trebuință de d-nu Rosescu !*Costică.* A... așia... atāt măl bine, domnule, d-nu Rosescu, are mare influență !...*Orzeanu.* Pentru că tu cunoști pe d-nu Rosescu, pentru că'î ești intim... n'am putea prin mijlocirea ta...*Costică.* Măl e vorbă !.. prea bine d-le, vē promit a vē recomanda*Rosescu.* O ! Veți fi foarte mulțumit.. un om prea cum să cade și fără să mē laud, mē proteje ca pe un frate, ca pe o rudă, prinzim adesea împreună...*Orzeanu.* Ha ! ha ! ha !... trumos !...*Costică.* De ce rizi ?*Orzeanu.* Pentru că vorbești chiar d-lui Rozescu.*Costică (incremenit).* D-nu... a !... așia... alt-ceva !...

SCENA 13.

Precedenții, Zoe, Mraia,

Maria. E aci.

Zoe. Prea târziu.

Orzeanu. Ei, ce mai zici acum?

Costică. Ce să zic?... zic... Cum? d-nu e d-nu.. Imi pare rău... dar n'am onoare a cunoaște pe d-nu...

Orzeanu. Cred și eu... dar 'mi spuneai..

Costică. Dă'mi voe . dă'mi voe... dar... nu știu cum să'ți explic aceasta, afaiă numai dacă nu vor fi mai mulți Rozești în București;

Rozescu. Nu cunosc de câtă pe fratele meu!

Costică (repede). A! tocmai cu fratele d-tale am prânzit... pe fratele d-tale 'l cunosc și chiar sunt patru zile de când eram împreună!

Rozescu. Dar fratele meu este de vr'o trei luni în străinătate.

Costică (ap.) Drace (tare). Mare mirare mă prinde.. pentru că Marțea trecută era în București..

Orzeanu. Nu era.

Costică. Ba era!

Orzeanu. Ba nu era!

Costică. Ba era!... dacă ți spun eu, ce poate mint

Maria. D-zeule!

Zoe. Nu mai e nici o speranță acum!

SCENA 14

Precedinți, chelnerul, apoi Comicescu

Chelnerul. (anunțând) Tomnu Rozescu!

Rozescu. Ce va să zică asta?

Costică. A! știam eu bine că spun adevărul!

Zoe (Marie) D-nu Comicescu!.. ei bravo!.. din rău mai rău!

Maria. Dacă nu l'am prevenit la timp, vezi...

Orzeanu. Acum nici eu nu mă înțeleg nimic... pare că jucăm teatru!..

Comicescu. D-lor doamnelor! bună ziua scumpul meu Costică!

Costică. A. D-ta ești, scumpul meu protector!..

Rozescu (ap) Ce ved? Comicescu leghizat ast-fel?

Costică. Îți mărturisesc că mă disperasem, credeam că steaua mea palise și foarte bine ai făcut de ai venit...

Orzeanu. (cu maliție) A! d-nu Rozescu! 'mi pare bine!... și ce profesie are d-nu?

Comicescu Deputat

Orzeanu. Așa.. dă'mi voe să te înfățișez fratelui d-tale!

Comicescu. (ap) d-nu Rozescu, d ace!..

Orzeanu. Ce fel frați și nu vă cunoașteți?

Rozescu. (ap) Înțeleg acum... bietal ténér, trebuie să'l scap (tare) Ei bine scumpul meu frate.

Toți. Fratele său!..

Rozescu. Pentru ce turburarea aceasta? Voiai să'mi ascunzi sosirea ta, frate, dar cu ce scop, spune'mi?..

Costică. Cum?...?

Comicescu. Aceasta mai târziu (*apropiindu-se*) m'ați înțeles... facem doi fericiți... dar strânge-mă în brațe... aida... de

Rozescu. Așa e... Im uit rolul de frate (*se'mbrățișază*)

Zoe. Acum nu mai înțeleg nimica.

Maria. Nicî eă... poate că avem doi salvatori!

Costică. Ei! lucru naibi!... dar bine astă-zî... (*luț Orzeanu*) ei iubite socrule, sunt vinovat eă daca inventez adevăruri?...?

Orzeanu. Nu, nu; vreaă să înțeleg mai înteuă...

Comicescu. Ce fel? nu înțelegi, d-lu meu, că trebuie să dați de soție pe d-șoara Maria d lui Verdescu, protejatul meu?

Rozescu. Și ai meu. Aide, d-le Orzeanu, trebuie să consimțiți ă'această căsătorie... d lui Verdescu nu se poate imputa, cum ziceți, nicî uă minciună.

Comicescu. Afară de acelea de la parquet, dar acelea sunt oficiale!...

Orzeanu. Dar presedenția de la Craiova!

Rozescu. (*notând în conf*) o va avea mâne!

Zoe. Cum să poate!

Costică. Și eă habar n'aveam care este calea către funcțiunile nalte!...

Rozescu. Acum nu mai ai ce zice!...

Orzeanu. Ce fel dar am, fost jucat. Înșelat ca un copil.. or mi-ați zice ...

Zoe. Unchiule!

Maria. Tată! ..

Orzeanu. Și ea... poftim... așa fac toate femeile!

Toți. Te rugăm!...

Orzeanu. Bine, bine, nu mă mai opun... dar așiu fi vrut să înțeleg... este aci o enigmă!

Comicescu. Fînd-că ți-ai dat cuvântul, voiă esplica enigma! E bine ca să aibă cine-va și printre actori amicii..

Zoe. A! D-le!

Orzeanu. Cum, nu înțeleg!

Comicescu. Chicone Chistichi spune la d-lu che jupân Goldemig este zaraf cu f'ichi a lui D-reu dar tot face gheșeft!

Orzeanu. Ce fel?

Comicescu. Au! morningt gut! operision au yes!..

Orzeanu. A! Zi D-ta scoți dinți!

Comicescu. Il signor salto mortale, inginere de poduri.... grație progresului Teatrului națioual.....

Orzeanu. Cum? D-ta eraă furiosul acela?

Zoe. D-nu Comicescu, unchiule, pe care l'ai văzut jučând o-dată la Craiova?

Comicescu. Și d nu Rozescu, deputat de profesiune nu e de cât un artist care din amicie pentru D-șoara și d-v. a jucat comedia ca să facă doi fericiți.

Orzeanu (*luț Cos red*) Nu ți-e rușine să mă joci pe degite?...?

Costică. Iti jur că nu știam nimic și nicî n'aveam onoare a 'unoasce pe d-nu! Marisauă, jur că de aci înainte nu voiă minți de cât la tribunal (*luț Comicescu*) O câtă recunoștință și ce lecți me pentru minciunăși! Iti mulțumesc, ai făcut o faptă bună!

Comicescu. De loc... ori-cine putea să aibă această ideă!

Rosescu. Nicî de cum ; purtarea d-tale o aprob și te rog în schimb a'mî cere ori-ce favoare !

Comicescu. Când veți ajunge la minister, dați ne un teatru în care se predomine bunul gust ; și mai cu seamă un teatru cu mai puțin figuranți și cu mai mulți artiști.

Costică (arătând publicului). Asta e treaba D-lor !

Maria. Tac mincinos ! Cortina cade,

Stefan Velescu

F i n e

TE VOI URMA

Când am făcut întâiul pas,
Dorind spre tine ca să vii,
Durerea 'n urmă mi-a rămas
Și inima'mî bătea mai vii.
Veneam din țara depărtată,
În care umbra'tî m'a urmat ;
Credeam să ved ca altă dată
Un suflet blând și ne-pătat !

Dar când aflai că'tî este rîndul,
Să plec și tu, când eă sosesc,
Mi-am s rîns și inima și gîndul,
La rîndu'mî să te urmăresc,
Dar dacă tu numai ca umbră,
Aî vrut ori unde-a-te zări
Eă chiar în noaptea cea mai sumbră,
Cu suflet vii te oi urmări.—

Te du pe calea cea mai lungă,
Și când vei crede c'aî scăpat,
Nicî Iadul n'are să'tî ajungă,
S'ascunzi de mine-al tău păcat !

1882, Sept. 13.

Th. C. Penciuiescu.

J A L E

I

Luna este palidă ca fața unui mort și strălucește ca făcliile împrejurul unui coșciug.

II

Cerul pare a fi un întins lîțoliu, iar meteorele ce cad în Infinit par a fi lacrămile Durerei.

III

Cine oare a murit? — Pentru Impărați nu plînge nici cerul nici pămîntul.

IV

N'a murit nimini. Moartea, este numai în inima mea; Durerea, numai în ochii mei. Alții văd luna strălucitoare și stelele ca ochii ce iubesc!

Al. A. Macedonski.

EȘTI CA MINE...

Ești ca mine, din pămînt,
Și te-arăți o'nchipuire,
Ânger dulce, — ânger sfînt
Pentru-a mea nenorocire!

Dacă tu, n'ai fi un ânger,
Sau de-ai fi ca cel căzut,
Nu m'ai face ca să sînger
Subt vesmîntul meu de lut!

Mi-era inima'n mormînt
Ș'o'nviași cu o privire...
Ânger dulce, — ânger sfînt
Pentru-a mea nenorocire!

Al. A. Macedonski

PRIMEMBRAZA

ALLA SIGNORINA R... S....

Rammento quella sera, in cui la prima volta
 Sentii tua cara voce, celeste cherubin,
 Ebbrezza d'armonia dal ciel che parve tolta,
 Angelico concento un organo divin,
 Girando a te d'intorno, distinta diletta,
 Gli sguardi miei, sentiva.... non so come spiegar.....
 Il fascino d'amore negli occhi tuoi raggianti
 In me destava i sensi che... non so nominar...
 Non sai però diletta che a quei sonori accenti
 Che tue vermiglie labbra versavan con ardor,
 Arcani rispondevan i palpiti dolenti
 Che allor profondament s' strazziavano il mio cor.

H. Rănișteanu,

NU CREDE...

I

Nu crede că am scăpat de vechia mea suferință, dacă me vezi astăzi mai vesel; veselia mea, ascunde moartea ce port în suflet, precum subț unele flori se ascunde o prăpastie.

II

Nu crede că dacă ești fericit toată lumea trebuie să fie ca tine. Ți spun aceasta, pentru că cel fericit, nu poate nici să vadă nici să măsoare adâncimea nenorocirii alături,

III

Nu crede că omul căruia penă mai deunăzi îi suridea soarta dacă și-a pierdut tot, și cerșete din poartă în poartă, poate, tot într-o vreme, să uite și ce-a fost și ce-a avut.

IV

Nu crede, o! nu crede că dacă inima mea a fost destul de tare pentru a suferi pierderea ta fără se moară, poate să fie și destul de tare pentru ca să nu te mai iubească,

Gg. Jackson

Galați 1882.

DORUL MEU

La D-na A U

Jos pe câmpuri, sus prin stele,
 Văd privirea dragii mele...
 Campul, are ochii de flori,
 Cerul, ochii strălucitori!

Și mi-e doru 'n înălțime
 Cât e cerul în largime
 Și de'n sus ce'l duc mereu
 L'a aflat chiar Dumnezeu!

Al. A. Macedonski.

CONTESA PALATINA

(Dupe H. Heine).

Contesa Jutta, Palatină,
 În luntre cu o servitoare
 L'a lunii tainică lumină
 Străbătea-a Rhinului vultoare,
 Contesa zice: „Vezi tu sorții
 „Cum mă urmează 'n lumea toată?...
 „Sunt șapte morți ce'n noapte 'nnoată....
 „Ce trist înnoată 'n noapte morții! (1)

„Eraă odinioară șapte
 „Blondini, frumoși și tineri ângeri
 „Cu ochii vii pe feți de fapte...
 „Azi dorm prin sferile de plângeră!
 „A mă iubi mi-aă dat cuvântul...—
 „Ca să nu'și calce jurământul
 „I-am înecat în floarea forții...—
 „Ce trist înnoată 'n noapte morții!

Dar luntrea fuge peste valuri...
 Un ris s'aude pên' la maluri...
 Contesa ride!... Ris de jale...—
 Cadavrele se duc la vale
 Și ochii lor sticloși, —la lună
 Clăpesc grozav, pe când răsună
 De la castel, din pragul porții...—
 „Ce trist înnoată 'n noapte morții!

Al. A. Macedonski.

(1) Versuri de armnică imitativă.

IMPARTIREA PAMINTULUI

DUPE SCHILER

„Primiți această lume, v'o dați de moștenire,
O oameni, zise Joe de la 'nălțimea sa,—
Etern să fie-a voastră cu toată ei mărire;
Dar s'o împărțiți frățesce și fără a vă certa.“

Și fie-care'n grabă ocupă ce găsește.
Bătrênii ca și junii dezvolt'un mare zel;
Plugarul 'a câmpia cu tot ce'ntr'ensa crește;
Iar vânătorul, codrul și riarele din el.

Neguță orul zice: „comoarele-s a mele.“
Preotu-alege vinul— un creștinesc simbol—;
Iar regele închide și poduri și șosele
Și zice: „Cine-o trece, plătească un obol.“

Târziu, când împărțirea deja se terminase,
Sosește și poetul și cere partea sa;
Dar, vai! In toată lumea nimic nu mai rămase,
Și trist poetu'ncepe oftând a lamenta:

„O Doamne, tristă soartă mi-ai destinat tu mie:
„Să fiu uitat eu singur din toți copiii tăi,
„Eu care'n tot-da-una servit-am numai ție?!..“
Zicând aceste vorbe plecă genuchii săi...

— „Dar dacă te perduseși în visurile tale,
Sunt poate eu de vină? De ce nu ai venit,
Când împărțisem lumea și darurile sale?“...
„O Doamne, zise dânsul, la sine m'am oprit:

„Privirea mi-o răpise splendoarea sa divină,
Auzu-mi se'nălțase la coru-ți ângeresc....
O iartă-acestuî spirit, ce beat de-a ta lumină,
Uitase că se află pe globul pământesc!“...

— „Dar ce să fac, o spune-mi! Tu vezi, că pentru tine
N'a mai rămas nimica, că tot am dăruit;...
De vrei însă în ceruri etern să fi cu mine,
Ori-când vei vrea să intri — vei fi bine-venit.“

Al. Radu.

IUBITORII DE LITERATURA ROMANA

D. General Ioan Em. Florescu, neobositul luptător pentru organizarea armatei, nu s'a dat nici o dată înapoi nici întru cât privește literatura țării noastre. Generalul, al cărui nume va rămâne stens legat cu ultimul rezel, căci, el printu'un spirit de prevedere rar a pregătit succesele de peste Dunăre. a bine-voit a se înscrie între acționarii și abonații noștri cu suma de 120 lei. — În numele revistei și al societății noastre literare mulțumim aceluși care prin faptele sale este la înălțimea nașterii și pozițiunii sale sociale.

*

În numărul trecut am trecut între abonații și acționarii noștri din Craiova pe d. Romanescu proprietar mare și unul dintre tinerii cei mai distinși, D. Romanescu este vechi abonat al nostru și acționar.

Onoare acelora care iubesc și sprijinesc literatura țării lor.

În numărul viitor vom publica și numele altor persoane care au bine voit a deveni acționarii Literatorului.

ÎNJURAȚI-MĂ PRIETENI

Injurați-mă prieteni,
Dați-mi cupa cu amar,
Veți avea destulă vreme
De a mă plânge în zadar!

Nu sunt an ă, nu sunt ancă
Pe al morții falnic car,...
Injurați-mă prieteni
Dați mi cupa cu amar!

Trag ți hora înprejuru-mi
Să vă rideți risu-amar,
Veți avea destulă vreme
De a mă plânge în zadar!

Al. A. Macedonski.

UNE ÉTOILE FILANTE

Oui, une étoile qui a lui un instant et qui nous a laissé, à nous profanes, le rayonnement de sa lumière pleine d'une douceur captivante. Si elle ne brille plus ici, si elle est allée resplendir ailleurs ce n'est pas notre, faute et certes, ce n'est pas la sienne non plus. Elle a donc disparu, mais en nous laissant l'espérance qu'elle reviendra radieuse.

Les environs du théâtre Bossel étaient en rumeur ce soir-là, premier Septembre. Une animation extraordinaire régnait dans la foule. C'était un va et vien continuel : on entrait, on sortait, on se promenait en discutant, cherchant à deviner quelque chose qu'on sentait et qu'on ne saisissait pas.

Quoi donc ? Agathe Bârsescu, se permettait d'affronter le répertoire où Rachel Agar et Sarah Bernhardt avaient brillé ! Pas possible ! Et cependant nous allons nous en assurer pas plus tard que toute à l'heure.

La salle était comble. Jamais le public n'avait montré plus d'impatience ce soir-là. Les trois coups retentissent, le rideau se lève au milieu d'un silence plein d'attente curieuse. On écoute presque avec recueillement les paroles de acteurs.

Dès le début, le succès de la jeune tragédienne se dessinait déjà.

Le public, d'abord surpris, s'enthousiasmait par degré.

Le choix des quatre morceaux composant le programme de la Soirée, indique assez la diversité du talent de la jeune actrice ; C'étaient :

le 5me Acte de Louise Miller

le 4me Acte de Phèdre

le 3me Acte d'Adrienne Lecouvreur et Jean Marie.

Comme on le voit, ces pièces sont toutes différentes et n'ont aucun rapport les unes avec les autres. Il fallait donc se sentir d'une certaine force pour aborder des rôles si divers dans une même soirée. Il est vrai que l'actrice y gagnait de pouvoir mettre en évidence tous les côtés de son talent.

Dans Louise Miller, la débutante a joué d'une façon à faire comprendre ce qui avait dû se passer dans les quatre actes précédents. Son jeu, d'un réalisme pathétique exprimait admirablement la douleur d'un désespoir infini.

La scène du poison a été admirable. Ce rire nerveux de Louise Miller empoisonnée et satisfaite de pouvoir révéler les secrets de son cœur, empoignait les spectateurs et les faisait frissonner. Depuis ce moment jusqu'à la fin de l'acte, la voix s'affaiblissant par degré indiquait les différentes phases de cette existence qui marchait rapidement à un dénouement fatal.

M^{le} Bârsescu a été fort bien secondé surtout par Monsieur Notara dans le rôle de Ferdinand. D'ailleurs la réputation de M. Notara n'est pas à faire. Tout le monde sait qu'il est d'un talent à mériter plus que les piéces deux cent francs qu'il reçoit chaque mois au théâtre National !

Avec Phèdre le génie tragique de la jeune actrice se révèle vraiment dans toute sa profondeur. Elle a des moments splendides lorsqu'elle représentait Phèdre jalouse de l'amour d'Hippolyte pour Aicie, et lorsque la femme de l'Inèsée repoussait avec horreur les mauvais conseils d'Onone.

Nous conseillons cependant à la future artiste de ne pas se laisser aller à la flexion par trop prononcée du corps; qu'elle se rappelle que ce n'est qu'après de longues années seulement, que Rachel s'est sentie de force à jouer ce rôle en perfection. La respiration est aussi à étudier, car c'est une véritable science que de savoir respirer lorsqu'il le faut. Talma lui même n'a pu y arriver qu'après bien de recherches.

Arrivons à Adrienne Lecouvreur, pièce faite pour Rachel. Malgré quelques petites exagérations dans la scène de la jalousie, l'actrice a été sublime quand elle nous a montré la malheureuse amante de Maurice de Saxe, folle.

Quant à la scène de la mort elle a été tout simplement parfaite. On est porté à croire que l'actrice a mis beaucoup de zèle à apprendre ce rôle créé pour une célébrité et qui sera toujours au dessus des forces d'une médiocrité.

Après l'avoir vu jouer dans Phèdre, on n'aurait jamais pensé, vu la difficulté, que la tragedienne, aborderait la comédie avec succès. Cependant elle nous a prouvé, malgré les opinions singulières de Mr Damé, que quoique la tragédie se prêtât davantage aux effets de voix et aux poses plastiques que la comédie, on pourrait exceller dans les deux genres.

Très bien partout; c'est dans Jean Marie que Mlle Barsescu s'est montrée sous le meilleur jour.

Elle a fait frémir le public au cri qu'elle a jeté à la vue de Jean Marie paraissant au moment où désespérant de le revoir elle venait de promettre à Zoël qu'elle ne le penserait plus à son ancien fiancé. Ses sanglots à l'ouïe du suprême adieu de Jean Marie étaient à la fois si naturels et si déchirants qu'on n'a pu les entendre sans une grande et véritable émotion.

Mr Notara a joué admirablement dans cette dernière pièce. Nous le répétons c'est un acteur qui promet beaucoup, pourvu qu'il se donne la peine d'étudier avec plus d'assiduité que jusqu'à présent.

Outre son talent, Mlle Barsescu n'a qu'à se louer des bienfaits de la nature qui lui a reparti une voix sonore et mélodieuse et deux yeux noirs magnifiques accompagnant admirablement le jeu de sa physionomie.

Nous croirions lui rendre un mauvais service en lui laissant croire qu'elle a déjà atteint la perfection. Certes, malgré ses qualités exceptionnelles, il lui faut encore travailler; mais nous sommes sûrs qu'elle persévérera dans la voie du progrès et qu'avant peu nous n'aurons plus que des louanges à lui faire.

Trapatara.

VÎNT DE TOAMNĂ

Mă zoresc a scri de grabă
 Făr'a ști de ce nici eă:
 Mă grăbește Dumnezeu?
 Mă grăbește-o viață slabă?

Soarele de-apune falnic
Printre norii ce roşesc,
Melancolic îl privesc
Şi rămăiū cu oīchīul jalnic !

Este oare, este oare,
Semn de moarte in curend
Versul meū ce plānge blānd
Ca suzurul din izvoare ?

Cu Octomvrie ce vine
Fi-voiū oare, frunza 'n vēnt
Doboritā la pāmēnt
Şi uitatā de ori-cine ?

De-aud clopotul de jale,
Fārā voia mea trēsar
De 'ntēnesc funebrul car
Mē întore din a mea cale !

Al. A. Macedonski.

MOŞTENITORUL CRIMEI

DRAMA IN 5 ACTE

de d-nul

GEORGE BUZOIANU

dedicaţiune d-lui

V. AL. URECHIA

ACTUL IV, Tabloul V

(Scena reprezintă sala curţii cu juraţi. Uşă în fund, pe unde intră Rojan între jandarmi, Elena cu Marin, Vasile şi publicul. În dreapta fotoliul procurorului. Uşă în dreapta pe unde intră şi ea juraţi. 3-lea plan : O altă uşe în planul al 2-lea pentru cabinetul judecătorilor. La ridicarea cortinei magistraţi stau grupaţi în un mod neregulat, urmând o conversaţiune începută. În timpul scenei I. publicul se grămădeşte în fund după bara acuzaţilor).

SCENA I

Preşedintele, judele de instrucţie, supleantul, procurorul în partea dreaptă. Un aprod la uşa din fund, un altul la uşa juraţilor. Grefi-rul la o masă vis-à-vis de a preşedintelui în al 3-lea plan, lucrează şi din când în când ascultă conversaţiunea magistraţilor. Mesele celor doi advocaţi.

Preşedintele. Iată procesul Rojan din nou început. De astă dată însă, rezultatul e cam îndoios ..

Substitutul. In adevăr, e grav acuzat.

Judele. Știți cum a scăpat atunci?

Președintele. Dosarele spun că a fost în legitimă apărare.

Procurorul. Da, însă atunci nu s'a prezentat nici un martor care să ateste contrariul, pe câtă vrea astă-zî să zice că lucrurile vor merge cu totul alt-fel.

Judele. Credeți că martorii cari au lipsit atunci se vor prezenta astă-zî după un interval atât de lung?

Procurorul. —Nu numai că cred, dar sunt și convins.

Președintele. Așa dar d-v. sunteți de ideie că Rojan va fi condamnat?

Procurorul. Eu nu pot afirma nimic acum... dacă însă 'mi cereți opiniunea mea de om, eu cred pe Rojan capabil de toate crimele.

Judele. Cum să poate? Un om care a ocupat atâtea funcțiuni înalte, care a fost deputat, care era cât pe aci să devie ministru!...

Procurorul. Eu v'am spus opiniunea mea de om, și nimic mai mult.

Președintele. Ceia-ce mi-se pare mai curios, este că acțiunea este intentată de fiul victimei, George Nedeleanu, că acesta n'a citat nici un martor, pe când Rojan aduce chiar pe acea femeie, care a fost amanta sa și cu care se zice că are o fată.

Judele. Sărmanul Nedeleanu,... iată-l aruncat în cea mai disperată pozițiune....

Procurorul. Mult mai disperată de cât credeți domnilor.

Judele. Cum așa?

Procurorul. Dacă ar fi numai trista satisfacțiune de a trămite înaintea justiției pe asasinul părintelui său, n'ar fi nimic...

Judele. Dar ce mai este?

Procurorul. Încă o dată domnilor, eu nu afirm nimic, spun numai ce am auzit și asta... nu e de ajuns.

Președintele. Cum..... ce mai este?.....

Procurorul. Se mai zice că acest omor s'a făcut în fața doamnei Nedeleanu.....

Substitutul. Peste puțință.....

Judele. Dar asta nu se poate, de oare-ce crima s'a comis în casa lui Rojan; pe urmă amanta sa s'a găsit lângă corpul lui Nedeleanu, astea sunt destule probe în favoarea lui Rojan.....

Procurorul. E foarte adevărat. Eu însă m'am informat, că pe timpul când s'a comis omorul, d-na Nedeleanu se afla și ea față.

Președintele. Ce spuți?..... atunci să fie adevărată versiunea unui amor clandestin între doamna Nedeleanu și Rojan?

Procurorul. Totul se poate în lume, domnilor.....

Președintele. Dar atunci cum se esplică mărturia acelei doamne Cernățeanu ca amanta lui Rojan?

Judele. Ei, nimic mai simplu..... dacă 'i amanta sa.

Substitutul. Negreșit..... așa cred și eu.

Procurorul. Nu domnilor, vă înșelați....

Judele. Iată ce nu pot înțelege....

Președintele. D-ta pretinzi că această femeie să ateste în public rușinea sa după ce a fost părăsită de dânsul?

Procurorul. Această femeie v'a comite un sacrificiu nemaî auzit, ea v'a spune o minciună spre a scăpa pe Rojan.

Președintele. O minciună ? cu care să fie stigmatizată cu rușinea infamiei?... așa... e imposibil.... asta nu s'a mai văzut nici o dată....

Procurorul. D-lor, sunt bine informat... această sfortare trebuie să aibă o cauză, și această cauză e teribilă... e demnă de trecut în analele justiției...

Toți [apropundu-se]. Care-î cauza ?

Procurorul. Ea are cu Rojan o copilă de vr'o 18 ani... Sărmana mamă e pusă în cea mai oribilă dilemă. E destul că nu poate să dea un nume ficei sale dar preferă mai bine să fie sperjură, de cât să poarte numele unui asasin condamnat la munca silnică pe viață... [mică pauză].

Iată pentru ce eu vă rog să fiți mai indulgenți pentru densa.

Judele. Asta-î oribil...

Supleantul. Acest om ar merita spăzurătoarea...

Președintele. Soarta procesului atârnă de la domnu procuror.

Procurorul. De ce tocmai de mine ?

Președintele. Negreșit, după informațiunile ce ați căpătat, și după cum ved le ați căutat cu mult interes, dupe informațiunile ce ați căpătat zic, veți face o acuzațiune în contra lui Rojan, în naintea căreia să se zdrobească orî-ce probe.

Procurorul. Nu d-nule președinte. Eu nu mă pot baza pe informațiuni fictive. Soarta lui Rojan depinde numai de la martorii citați.

Judele. Dar martorii citați nu sunt de cât acea femeie, care, după cum văz, va depune în favoarea lui Rojan.

Procurorul. Așa e, dar să mai poate întâmpla un lucru...

Președintele. Ce lucru ?...

Procurorul. Un incident care vă va mira foarte mult.

Președintele. Drept să-ți spun scumpul meu, eu nu te mai înțeleg. Ești atât de misterios în cât nu știu ce să mai cred.

Procurorul. Mă voi esplica în două cuvinte...

Judele. Să vedem.

Procurorul. V'ați făcut d-v. întrebarea cum George Nedeleanu trimite tocmai astă-zî înaintea justiției pe asasinul părintelui său...

Președintele. Asta-î foarte simplu... Cauza e că nu a știut

Procurorul. Așa e..... aci însă se naște întrebări..... De ce până astă-zî nu a putut cunoaște pe asasin, și cine să-î fie spus tocmai astă-zî.

Toți (mirați). Un complice....

Procurorul. Un complice în adevăr. ... care acum a destăinuit faptul lui George Nedeleanu.

Președintele. Totuși asta nu e destul pentru ca Rojan să fie condamnat. Juraților le trebuie probe materiale și sigure. Ei nu vor condamna un om de valoarea lui Rojan numai pe simple inchipuiri. Pentru ca Rojan să fie condamnat, ne trebuie mărturia acelu complice...

Președintele. Ei bine d-nilor, iată pe ce se bazază speranța mea.

Judele. În adevăr acest proces prezintă mult interes.

Președintele. Ce va fi, vom vedea.... Este timpul să începem. Juriul este complet. (Toți se așază pe la locurile lor se restabilește liniște). Aprod. să între acuzatul Alexandru Rojan.

Aprodul (strigă). Alecsandru Rojan.

SCENA 2

Aceiași, Rojan între jandarmii

Președintele (către jurați). D-lor jurați, astăzi sunteți chemați a da o nouă dovadă de dreptate. Sunt sigur că nici o dată n'ați lăsat să treacă o crimă fără a o pedepsi, și iarăși în tot-d'auna nevinovatul și-a găsit scăparea scrisă de mâna d-voastră. Societatea vă cere astăzi prin noi, a o răsbuna în caz când veți găsi de cuvîntă că acuzatul merită pedeapsa sa de a da verdictul de achitare, dacă conștiința vă va spune că și de astă-dată acuzatul este nevinovat. Jurați dar în fața lui d-zeu, că veți judeca în conștiință și nepărtinire.

Jurații (în picare). Jurăm (se așează).

Președintele (către Rojan). Care e numele și pronumele d-tale ?

Rojan. Alecsandru Rojan,

Președintele. Ești acuzat că ai fi omorât cu piecuțetare pe Ioan Nedeleanu.... Ce ai a răspunde ?

Rojan. Să se citească dosarul procesului meu, același răspuns voi aduce și acum.

Pr ședn tele. Aceste răspunsuri le cunoaștem, voim însă să le auzim astăzi din nou

Rojan. Venisem în București pentru afaceri private. În seara când fapțul s'a comis am găsit pe Nedeleanu (și trece mâna pe frunte intrerupându-se.)

Președintele (sever) urmează . . .

Rojan. L'am găsit la picioarele femeii mele.

Președintele. Nu o poți numi femea D-tale, de oare ce nu e legitimă.

Rojan. O iubeam și fără astă întâmplare aș fi făcut'o femea mea în această lume

Procuror. D-le Președinte, vă rog să întrebați pe acuzat cum se face că amanta sa se afla în București pe când ni s'a spus că trăia la Râmnic, unde acuzatul era prefect, retrasă cu desăvîrșire.

Președintele. Răspunde . . .

Rojan. Mă urmărea, indusă de gelozie . . . .

Președintele. Atunci cum se face că ai găsit pe Nedeleanu la picioarele ei, chiar în casa D-tale ?

Rojan. Asta nu am putut înțelege nici eu.

Președintele. Te temeai D-ta de vre o înclinațiune culpabilă între amanta D-tale și reposatul Nedeleanu ?

Rojan. Nu.

Președintele. Fiind în legitimă apărare nu erai vinovat și, prin urmare nu aveați a te teme de nimic ; pentru ce ai dispărut îndată după ce ai comis omorul ?

Rojan. Am avut frică și orôre de faptul ce comisesem fără conștiința mea. Orî cine n locul meu, ar fi făcut ast-tel.

Președintele. Cine mai era rața când s'a comis omorul ?

Rojan (incurea) Nim. . Nimeni . . .

Președintele. Spune adevărul. Numai adevărul te poate scăpa dacă ești nevinovat.

Rojan. Spun adevărul.

Președintele. Se zice din contră că mai era cineva. (Rojan tace, pausă) Acusatul, Justiția e bine informată, răspunde.

Rojan Nu amu nimic de respnsns aci .

Președintele. Dar când s'ar aduce probe că acest omor a fost complotat mai dina-
inte între D-ta și acea persoană.

Rojan. Nu cred să existe asemenea probe.

Președintele. Dacă nu crezi atunci nu poți fi sigur.

Rojan. Sunt foarte sigur.

Președintele. Acusatul, ia seama; justiția trebuie să știe tot, dacă consimți a ne
demasca acea persoană, poate că atunci poți trage nădejde de ore care indulgență.

Rojan. Înainte de a cere indulgență, va trebui să fiu condamnat, și până acum nu
sunt de cât acusat.

Președintele. Ai citat ca martor pe însuși fosta D-tale amantă, cu ce scop?

Rojan. Cu scopul de a ne disculpa. Ea va arăta că faptul, s'a petrecut ast-fel, după
cum am declarat; că l'am surprins la picioarele ei și că d'aici a urmat resbunarea mea

Președintele. Știi că, dacă D-na Cernățeanu pe care o citezi ca martor nu va de
pune, poate că atunci ast-fel vei fi condamnat la munca silnică pe viață?

Rojan. Știu uumai că sunt nevinovat.

Președintele. Mai ai ceva de adăugat?

Rojan. Am spus tot ce aveam de spus.

Președintele. Să se asculte martorii. Aprod! să între Elena Cernățeanu.

Aprodul (strigă), Elena Cernățeanu.

SCENA 3

Aceiași Elena susținută de Maria.

Marin (către Elena). Aide, curagiū. . . (rumoare și șgomot prin public).

Elena (către Marin și jumătate către sine). Curagiū am îndrstul, dar puteile mă părăsesc
(se uită prin sală și întâlnește priverile lui Rojan, ambii tresar vizibil)

Maria. Încă puțin și totul se va sfârși... gândește-te la Maria. (murmură în public, Elena
abia se ține.

Elena (către Marin) Mi se pare că toată lumea ne privește (șgomota președintele sună clopotul.

Președintele. Domnia voastră vă numiți Elena Cernățeanu?

Elena. Da . . .

Președintele. Sunteți citată ca martor de acusatul Rojan. Ce știți și ce aveți a ne
spune în privința omorului comis de dânsul, asupra reposatului Ioan Nedeleanu.

Elena (într-un șrug). Nu știu... Nu am să spun nimic... Domnilor judecători [Rojan o fixează
Elena i-î întâlnește din non priverile aparte asta-î mai presus de puterile mele.

Marin (către Elena) dar vorbește. .

Președintele. Justiția v'a aflat lângă cadavrul lui Nedeleanu. Ce s'a petrecut înainte
și cum s'a făcut acest omor?

Marin [către Elena]. Maria, vom perde pe Maria . . .

Elena [cu rezoluție sufocând] Eū... Fū sunt culpabila... iubiam pe Nedeleanu... și el mă
iubia.. Venisem în București după d nsul.. l'am întâlnit în casa amantului meu..
fără să știu că amantul meu era în București.. În acea seară el mă surprinse... A..
(cade leșinată, murmur din toate părțile Marin ajutat d'un om din public, o rădică).

Marin (către Rojan) Miserabile, acum cel puțin voiți fi mulțumit. [e.e susținând pe Elena.]

SCENA 4

Aciași, fără Elena și Marin.

Președintele. Acesta e singurul martor citat. Domnu procuror are cuvântul.

Procurorul [începe a vorbi] Domnilor jurați [prin sală s'aud șgomote]

O voce din culise. Lăsați-mă să intru ... faceți loc.

Procuror. [aparte] Este el în fine. toată lumea își întoarce privirea spre ușă, Vasile intră d'abia suflând).

SCENA 5

Aciași, Vasile

Vasile Lăsați-mă, voiți să vorbesc și eu. . . Domnule Președinte, domnule Procuror.

Președintele. Cine e acel om care ne turbură liniștea ?

Procurorul. Domnilor jurați, . . . domnule Președinte . . . în interesul lumirei și a adevărului, în interesul justiției, v rog să ascultați pe acest om. El a fost față când crima s'a comis. Numai el vă va face să dați adevăratul verdict în acest proces...

Președinte. [căt're Vasile] Cine ești d ta, apropie-te.

Rojan [aparte] Sunt perdut.

Vasile. Mă numesc Vasile Ionescu.

Rojan. Tac! tac! 'ți dați ori ce v i voi . . .

Președintele. Care este starea d-tale civilă ?

Vasile. Am fost servitor la Grand-Hotel, în urmă am trecut ca servitor al D-lui Rojan, D-sa recompensându-mi serviciile ce-l am adus, m'a făcut sub-prefect; și astăzi m'am pus în disponibilitate . . .

Președintele. D-ta știi ceva în privința crimei comise de Alexandru Rojan.

Vasile. Eu sunt singurul care cunosc crima și tot ce s'a întâmplat atât înainte cât și pe urmă.

Președintele. De ce nu l'ai denunțat până acum ?

Vasile. Mă făcuse sub-prefect și mă amenința cu pușcăria. În urmă ne mai putând duce sarcina acestei crime, am dimisionat, și iată-mă gata a spune tot.

Președintele. Jură pe onoare, pe conștiință și pe Dumnezeu, că vei spune adevărul, numai adevărul, și nimic de cât adevărul.

Vasile. Pe onoare, conștiință și pe Dumnezeu, jur.

Președ. Vorbește . . .

Vasile. Două zile trecuse, de când eram în serviciul D-lui Rojan, venise pe ascuns în București, avea aici o întâlnire cu o damă pe care nu am putut'o cunoaște. A doua zi seara, domnu Rojan 'mi spuse că așteaptă doi oameni și plecă. Indată sosesc în adevăr doi oameni, dar aceștia nu erau cei pe care aștepta Domnu Rojan. Era însuși reposatul Nedeleanu însoțit de intendentul său. Nedeleanu se ascunse în cabinet. [Rojan sosește cu doi oameni, le vorbește ceva și le dă drumul.

Președ. Nu ai auzit ce le-a vorbit ?

Vasil. Nu, domnu Rojan, a avut grijă să mă trimeată afară. . . am cercat . . .

Președ. Bine... urmează.

Vasile. Câte-va momente mai în urmă, sosește o doamnă și voește să fugă cu Rojan, d. Nedeleanu ese din cabinet și se pune înaintea lor. Rojan trage cu revolverul zicând : „tu ai voit'o, ține". D-nu Nedeleanu căde mort, d-nu Rojan fuge.

Președ. Dar d ta unde erai în acel moment ?

Vasile Când am auzit focul, când am văzut pe cel l'alt căzând, eu am fugit fără să știu ce făceam

Președ. Cine era dama aceea care venise ?

Vasile. Atunci am vădut'o pentrn prima oară.

Președ. Cine mai era acolo când s'a comis crima ?

Vasile. Ce-va mai înainte sosise o altă damă care ruga pe Rojan în genuche să fugă.

Președ. Pe aceea o cunoști ?

Vasile. Da o cunosc... este fosta... cum să zic... fosta nevastă a d-lui Rojan.

Președ. Urmează ..

Vasile. Sunt 15 zile de când am părăsit sub-prefectura. Indată ce am sosit în București, am denunțat crima lui Nedeleanu. Asta este tot ce am vă spus. Acesta este adevărul, numai adevărul și nimic decât adevărul.

Președ. Acuzatul, mai ai ce-va de zis ? Cunoști pe acest om ?

Rojan. Acest om pinte...

Președ. Cu ce ne dovedești aceasta.

Rojan. Inocența mea e arătată prin cea d'antăi mărturisire. Numai am alt nimic de spus. D-zeu să lumineze conștiințele d-voastră.

Președ. D-nu procuror are cuvântul.

Procurorul. Domnilor jurați, în urma celor ce ați auzit din gura acestui om, cestiunea e pe neplin lămurită. Adevărul acum ca și în tot d'auna vi s'a arătat de către acest om.

Acuzatul e culpabil... indoit culpabil... Un om l'a văzut când s'a comis crima pe care o plănuse mai din-ainte... Deci trebuie pedepsit. Societatea o reclamă. Justiția trebuie să-și facă datoria. Nu 'mă mai rămâne nimic de adăogat. Probele sunt destul de evidente. Voi zice și eu ca și dănsul... D-zeu să lumineze conștiințele d-voastre.

Președ (scutându-se). Să ridică ședința. D-nii jurați pot trece în camera de chibzuire. (Jurații trec în camera de chibzuire, Rojan este escortat de jandarmi, judecătorii trec în camera lor, răman în scenă Vasil și publicul).

ȘCENA 5

Vasile și oamenii din public

I om. Fie că mare tâlhar.

II om. Mie unu, mi-e taemă să nu-l achite și de astă dată.

III om. Nu cred... asta nu se poate... e cu ochi și cu sprincene, ce dracu...

IV om. E cu pînga groasă, nene.

V om. După cum se face dreptatea în ziua de azi...

Vasile. A l d-le Rojan... între noi doi acum... Când te rugam să mă scapi de năpaste, d-ta care mă băgașe-și într'ensa, 'mă vorbeai de pușcărie. Uitase-și că cel mai vrednic de pușcărie ești d-ta... acum vom vedea, românul zice: „urma alege“ și are dreptate.

ȘCENA 6

(Un jurat este în ușa vorbește încet aproful și se retrage; aproful trece la ușa magistraților. Magistrații es din preună cu jurați, toți se așează pe la locurile lor. Rojan intră escortat de jandarmi).

Președ. (către jurați). Acuzatul Rojan este culpabil că a omorât cu precugetare pe Ioan Nedeleanu ?

Primul jurat. Da! acuzatul Rojan este culpabil că a omorât cu precugetare pe Ioan Nedeleanu.

Președ. În numele legii condamnăm pe Alexandru Rojan la munca și nică pe viață.
(Șalința se ridică într-o tăcere de consternațiune).

(Cortina se lasă).

George Buzoianu.

G E L O Z I A

Luna trimetea a lene printre albele perdele
 Raze palide, ce 'n taină două chipuri mângăeau:
 Unul doarme și visează, celălalt privind la stele,
 Le 'ntreba de ce pe chipul dragei lui se oglindeau.
 Ênsă ea, cu părul negru resfirat în dese unde,
 Surîdea în somnu-î dulce, ca și cum ar fi visat:
 Fruntea-î încă ne'ncrețită se părea că 'n ea ascunde
 Un mister, — pe care nimeni să-l ghicească n'a 'ncercat.
 Câte-o dată, el se 'ntoarce și-o privește cu iubire
 Și smulgând ușor surisul după buzele-î de foc,
 Pare c'ar voi s'o 'ntrebe, care om său ce gândire
 Se amestecă în somnu-î printr'al visurilor joc; —
 Ênsă tace..... Ea visează, și de-odată o schintee
 D'aurare, intrerupe somnul ei misterios;
 Gura-î se întredeschide, iar pe buza-î de femeie
 Rătăcește-un nume straniu și un zîmbet amoros. —
 Răcnetul ce scoate 'n groază-î revoltatul ei amant,
 O deșteaptă, și ea 'n brațe îl cuprinde și îl strânge....
 Ochii lui revarsă-atuncea, lacrămii mari de diamant;
 Indignat îi strânge brațul, o întreabă și iar plânge.
 Gelozia îi deșteaptă fioroasele blesteme; —
 Ea repetă-acelaș nume și îi zice: „Am visat
 Că copilul ce iubirea ni-l va da în scurtă vreme
 Îl purtam cu drag la sinu-mi. — Numele-î l'am pronunțat!

Th. M. Stoenescu

Curs de literatura dramatica

(După Saint-Marc Girardin)

Lupta omului în privința durerii fizice

De la începutul Cristianismului, teatrul și literatura au fost mai cu deosebire spiritualiste. În zilele noastre numai, literatura, fără a înceta a lua ca subiect și suferința morală, a dus această suferință până la durerea fizică. Ea a materializat durerea morală, pe când Grecii care reprezentau de bună voie durerea fizică, o idealizau cu ajutorul frumosului. Astfel, ei se ridicau de la corp la spirit; noi urmăm calea contrarie. Ei înaintau puțin câte puțin spre spiritualismul creștin; noi recoborâm spre materialismul păgân.

Să luăm un exemplu :

Noi iubim frumusețea; dar n-o adorăm. Grecii o iubeau și o adora. Pentru dănsii, zeii trebuiau să fie frumoși; Pluton, era și el frumos, cu toate că era zeul infernului. Când Grecii reprezentau pe oameni, trebuiau să fie frumoși; tablourile și statuile lor reprezentau numai obiecte și figuri frumoase.

— *Cine vrea să-ți deseneze chipul, când nimeni n'are ochi să te vadă...*
zice o veche epigramă.

Grecii aveau spaimă de portrete, adevărat de chipul celui din tăiu venit astfel grecii, atât de mult urau reprezentarea fidelă a personajelor ilustre prin tablouri sau statui, încât un *erou*, trebuia să obțină trei mări victorii pe rând, și d'abia atunci îi se ridica statuia, care să semene cu adevăratul lui chip.

Cu această frică de *urât*, pictorii și statuarii greci, aveau grijă de a nu reprezenta nici odată ecscesul pasiunii; durerile și mâniile ecstreme ating până la des gust, și dezgustul este urât. Și într'adevăr, când omul sfâșiat de durere, mai are o rază de speranță, sufletul și prin urmare figura păstrează încă un fel de ținută și un echilibru în atitudinile sale. Și tocmai această ținută și echilibru fac frumusețea morală și materială, ce voia să exprime arta greacă. Este lesne de înțeles că aceia ce se întâmplă cu arta grecilor trebuie să spunem și pentru poezia lor, adevărat, ei păstrați aceiași moderațiune și în pasiunile ce depingeau în poemele lor. Imaginațiunea antică: (fiind că numai poezia era interpretul imaginațiunii populare) credea că pasiunea îndată ce e dusă până la ecsces, omul dispăre; idee foarte adevărată și profundă, care face fondul *filosofiei Metamorfozelor lui Ovidiu*, așa cum o numim noi astăzi. Indată ce o pasiune întrece forțele inimei omenești, poezia antică recurge la minuni: preferă miracolul în locul ecscerațiunii.

Arta antică, cu o dibăcie admirabilă, pentru a depinge pasiunile, alege momen-

tul care precedă ecscesul, sau că trecând peste acest ecsces, ajunge la miracol care înfășoară tot restul, astfel că arta antică face mai mult efect asupra imaginației decât arta modernă, care se silește a exprima ecscesul pasiunilor. Artă modernă voește să nu rămăe nimic de zis. Ce rămăne atunci să mai ghicească imaginațiunea publicului?... Și e bine a se lăsa adeseor publicului a ghici singur idea poetului sau a statuarului.

Sophocle, *in Philoctet*, nu se teme a reprezinta suferința fizică : dar nu trebuie să credem că el avea gustul urâtului. El a găsit în tradițiunii, că Philoctet, mușcat de un șarpe și părăsit de Greci în insula Lemnos, făcea să urle stăncile de strigătele lui dureroase ; Sophocle a păzit tradițiunea. Cicerone impută lui Sophocle, că ar fi arătat eroul seü, nu numai în cele mai sfășietoare plăngerı, ceia ce este permis, dar că inspăimântă chiar insula prin gometele lui. 1) La teatru, plăngerile înăbușite nu produc mult efect. Aceia ce trebuie să admirăm în Sophocle, este arta poetului, care a lăsat eroului rănile lui, strigătele și tristele sfășieri ale durerii fizice, dar care alături cu durerea fizică a pus și pasiuni morale care să intreacă emoțiunea, ce produce aspectul suferinței. Acest rănit, nu cugetă numai la rănile sale, el urăște pe Ulyse și pe Atrizii, cari l'au părăsit în insula pustie ; și, chiar dacă s'ar vindeca sub zidurile Troei, el nu voește să ducă Atrizilor săgețile victorioase ale lui Hercule. El merge mai depaste : regretă pe tatăl seü, țara sa și dulcile țermuri ale Sperchiului, plănge moartea lui Achile și a lui Ajax, și Neoptolem se inspăimântă, vënd pe Philoctet, suferind în părăsire, avënd încă lacrimi pentru a plănge nenorocirile altora. În fine, când el părăsește insula și peștera în care zăcuse, nu o părăsește cu scărbă și nerăbdare, precum face bolnavul care scapă de pat ; el lasă rămas bun stăncilor, care l'au adăpostit, fantănei care l-a răcorit și în fine locurilor în care a suferit zece ani, — și tocmai aci este frumusețea. Astfel că, înima acestui bolnav, nu numai că nu e nesimțitoare, nu numai că suferința corporală nu-l ridică emoțiunea morală, dar Philoctet resimte mânia, ura, afecțiunea, regretul, în fine toate simțimentele cari compun inima omenească. Prin urmare acest ecsces al naturii morale asupra naturii materiale a lui Philoctet, este trăsura principală a caracterului seü.

Astfel dar, Grecii esprimău suferința fizică ; dar o supuneaü legilor frumosului

Astfel ei o idealizau, produceau o emoțiune care mișcă sufletul, fără ansă a' l'obosi. Filosofia și artele se uniră, la Greci, pentru a face să predomine natura morală asupra naturii materiale : artele, pr'n cultul ce aveau pentru frumusețe, care egzista numai în liniștea sufletului, de unde vine și liniștea corpului ; filosofia răspândind idea că spiritul este superior corpului. Această remășiță progresivă a spiritului asupra corpului prepară lumca la criștianism, care fu triumful naturii

1) Quamobrem turpe putandum est, non dico de ere (nam id quidem interdum est necesse), sed saxum illud lemnam lamore Philoctetæo funestare (*De fin. Iov. II, 29*).

morale asupra naturii materiale ; și printr'o armonie admirabilă, cultul frumosului conducea pe oameni la cultul binelui.

În antichitate, literatura, sfârșise, sub influența filosofiei, prin a da preferință spiritului în locul corpului. În zilele noastre literatura urmează calea contrarie ; astfel, ea caută a reprezenta la teatru suferința materială. Când punem pe scenă un bolnav, îi dăm o astfel de boală care să ție pept suferinței morale ; așa nebuma și altele. În infirmități, facem același lucru ; căutăm mutismul, surzimea, orbicia, etc. Deci, literatura actuală, a rămas spiritualistă, întru ceia ce privește alegerea subiectelor dar este materialistă prin expresiune.

Să studiam această metamortoză.

Altă dată, expresiunea simțimentelor făcea parte din chiar natura lor : avea un ce curat și înalt, câte odată era prea abstractă. Fie care simțiment al sufletului are o senzațiune care-i corespunde. Dar nici odată pe atunci, vorba care arată senzațiunea nu lua locul vorbei care arată simțimentul ; adică literatura se silea a scoate în relief sufletul omului iar nu corpul. În zilele noastre, am voit nu numai a depinge simțimentele inimii omenești, dar am dorit să le și forfecăm, și ele, fiind din natură fine, scapă de foarfecile literaților, și astfel, cu voce saă fără voce a trebuit să luăm senzațiunile în locul il simțimentelor. În adevăr, senzațiunea este mai expresivă și mai robustă ; ea este relativ mai voluminoasă, și convine mai ușor genului adoptat de moderni.

Această predominare a senzațiunii asupra simțimentului este unul din cele mai singulare efecte ale stilului modern. Noi, reprezentăm, ca și predecesorii noștri, pasiunile sufletului, ura, mânia, gelozia amorul, frăgezimea maternă ; dar le reprezentăm ca pasiuni corporale, le materializăm, n cre lînța că le fortificăm ; le facem brutale, crezând că le dăm energie.

În romanul lui Victor Hugo, intitulat *Notre Dame de Paris*, o biată nenorocita, trăește între patru ziduri umede, închisoare, prevăzută c'o singură ferăstrue. — Această femeie este pe jumătate nebună, din ziua în care a pierdut pe fiica sa, copil de 4 ani, pe care 'i-l răpiseră Egipteni. Ea regăsește pe fiica sa, dar o regăsește pe când scăpase de la eșafod și era urmărita de garzi armați. Muma, o ascunde n inclusoarea sa, și nu voește s'o dea calăului. Atunci, marele prveot, poruncește să dărime închisoarea și să răpească pe Esmérlda din acest azil unde muma ei o credea în siguranță. Situațiunea e ter'bilă și puternică : muma înnebunește, și când guzii vin să'i smulgă copilul iată cum poetul depinge dispearea ei :

— „Când muma auzi topoarele sfărămând locuința sa, scoase un strigăt spăimântător ; apoi începu să umble prin închisoarea sa cu o iuțeală nedescrisă. Nu mai zicea nimic, iar ochii săi erau înflăcăiați. De o dată luă o piatră și o aruncă asupra garzilor. Dar cu cât ga zi spărgeau zidul, cu atât muma 'și strângea mai

ult copilul. Intr'un moment, disperată, văzu pietrele căzând, și începu a striga
 bat 'l lua vocea, intocmai ca fiară sălbatică, care se află în neputință de a 'și a-
 përa puil. Semëna cu o panteră, cu ochii roșii și cu mâinele gata a sfașia." —

Dar aceasta nu este o durere omenească; disperarea nu este nici a unei femei
 nici a unei mume; este o nebună furioasă, o sălbatică; mania este schimbată în
 furoare, instinctul a înlocuit simțimentul, sufletul a cedat corpului. În acest caz
 dar, trebuie să ne amintim de un vers al lui Terențiu :

Homo sum · humani nil a me alienum puto.

Sunt om, și nu mă mișcă nimic ce nu este omenesc,

Th M Stoianescu

LUI ALEX. A. MACEDONSKI

Am citit adesea versuri și 'ncântat de armonie
 M'am luptat cu mine însu-mi și mereu m'am întrebat :
 Pentru ce ca și poeții simt durerea cea mai vie
 Și nu pot ca să fiu încă un poet adevărat ?

Când sub sarcina'i grozavă, dezbrăcat de-orî-ce plăcere
 Iaș condeaiul, pe hârtie, tot amarul a'mi goli,
 Densul se împotrivesște ca să'mi dea vre o mângâiere
 Și mărindu-mi suferința nu mi o poate potoli !

Și am scris ca toate-aceste zile 'ntregi câte o dată
 Și am plâns cu toate-aceste nopți întregi, însă 'n zadar,
 Chiar pe-aceste biete versuri e vie-o lacrimă uscată
 Vrënd ca să jertfesc ca „tine” pe „al „Muzelor altar !

O ! De-aș fi putut atunci, "Muzele să le prind toate
 În mânia-mi fără margini gitul le aș fi răsucit !
 Dacă ele împart daruri pënë chiar la rupti în coate,
 Pentru ce și 'n al meu suflet poezia n'au sădit ?

Dar citind frumoasa'ti carte, ca școlarul ce citește
 Ca să 'nvețe o lecțiune pentru-un dascăl înăspřit,
 Am aflat că poezia n'ci-o dată nu'și clădește
 Cuibul său, de cât pe creaca unui traiu nenorocit !

Craiova.

Gregorin Panaiotesou

EŪ CUNOSO...

Eŭ cunoso un loc retras
Unde nimeni n'o s'e poată
S'e urmeze-al nostru pas; ..
Vino: Uită lumea toată!

Unii zic că 'n acel loc
Este frig și întuneric...
Densii mintă; — în el, misteric
Arde cel mai dulce foc!

Alte vieți cu mult mai dulci
S'e ne 'nsufle o s'e poată...
Lângă mine s'e te culci,
Vino: Uită lumea toată!

Al. A. Macedonski

NEUROLOG

Fatalitatea pricinuește adese-orî dureri mari, fiul d-lui Rozenthal, bancher și unul dintre membrii și acționarii noștri, s'a sinucis acum câteva săptămâni. Nenorocitul era în floarea virstei. Cauzele sinuciderii sunt onestatea și amorul propriu, lucruri rare la noi în țară. Părintele său îi încredințase 20,000 fr. spre a i duce pe cât știm la Iași. Plecând la Gară, ténărul Rozenthal, pierdu din birje banii. Nevoind să fie măcar bănuir, se duse în prăvălia unui armurier din calea Victoriei, luă un revolver și încărcându-l, pe când stăpânul prăvăliei se îndelegea a i căuta un altul, după cerere, își trase un glonț în pept.

Banii s'aŭ descoperit în urmă de poliție. Ei fuseseră găsiți de un ténér lucrător.

Sinucidorea e condamnabilă, énsă, în asemenea condițiuni, ea este înaltă trăsă de caracter. De aceea, deplângem din inimă sfârșitul tragic al fiului și durerea părinților

„Redacțiunea“

SOCIETATEA REVISTEI LITERATORUL

«Literatorul» s'a constituit în societate literară, și, după statute se vor înființa comitete în toate județele. În numărul viitor vom publica statutele cât și numele membrilor diferitelor comitete care s'aŭ constituit deja. Din această dată, rubricare de literatură, ce ar voi să fie comitete în județele unde locuiesc, sunt rugate a ne scrie spre a li se trimită statutele și numirea.

COMITETUL-GENERAL

Sediul comitetului - strada Colței, No 50.

SOCIETATEA REVISTEI LITERATORUL

Domnii președinți ai Comitetelor județene, care nu ne-au înțeles încă procesele verbale, sunt rugați să se grăbescă să ni le trimită, având a se comunica D-ului Președinte de conținut.

Domnii, cărora s-au primit numiri de președinți, sunt rugați să ne răspundă de hotărârile ce au luat, spre a li se trimită instrucțiunile corespunzătoare.

Domnii abonați, sunt rugați să ne trimită sumele ce ne datorează pe abonamente, achiziția fiind deja prea mare.

Domnii membri, care și schimbă loc înțeles, sunt rugați să ne înștiințeze de noile adrese, ca să în cazul contrariilor nu suțem răspunzător de pierderea numerelor.

Domnii, cărora li s-a trimis un număr sau două din *Literatorul*, și nu rugați să priimă să deie membri în Societatea acestei Reviste, sunt rugați să ne trimită posibilele cotizații, sau în caz contrari să ne înapozeze numerele primite.

A apărut de sub presă și se află de vânzare la autor în R-Sarat și la toate librăriile din țară *Tratatul de Horticultură Florile*, de D. C. Datulescu, edițiunea și proprietatea sa, conține peste 300 pagini și ilustrată cu peste 100 gravure. Un frum și mare volum, copiat și înfrumusețat de diferite feluri de ornament, îngrășat și îmbunătățit. Câteva cărțile de grădinarie săptămânul, plivitul, desbătutul, semănatul și rădăcinile, tăierea, lăcătul etc.). Boale și cauzele și a cămă plantelor mijloc de îndepărtare. Dispozițiunea florilor și a grădinilor în diferite feluri de seră care sunt scrise în detaliu precum și în baza și înfrumusețarea. Te este etc. ală unu apartament; model de on trupe și serălor economice bune pentru m. n. o. s. M. Jocul prin care să se nădărească presăneacul și un m. l. și lăcăt. Prin purtarea de hotărâți și bugete pentru cultura florilor. D. scripșii a. eul și se întrebunța ea tutajilor plăte și impozitoare prin frum și l. florile lor, aceste date te și număr se flor de grădini, ocă, se i. de tot f. l. p. o. și m. l. se unific și roman și precum familia și em b. encaș putând a ține ocă de *Lin danș florilor*. Exemple de împedohiri, Planur de grădini de florile etc. Acestă în rare e termină o tablă de m. ter. metodică și cu o listă alab încă t. u. o. felurilor de pian e. ta în acest volum. Precuul numai b. tr m. s. l. a. co. da. port de ori-unde.

S-a pus sub presă și va apărea în curând: *Retorica*, pentru licee și institute de educație, alcătuită după mai mulți autori, de C. I. S. Negoș, profesor de literatură română, la liceul din Ploiești.

În Craiova a apărut de sub tipar: *Elemente de Mineralogie Descriptivă*, pentru școala III licea și gimnasia ală, de C. I. S. Negoș, profesor de științe naturale la liceul din Craiova.

Aflăm cu mulțumire că în uran va apărea de sub tipar *Iov*, poemă epico-metodică, transcrisă în versuri de D. Nicolae George Odoleanu în *Grădina*; poemă la gîndul unui emir turc care azele plus rațiunii și care și vor să se aboale la a sta în seasa țării opoziției se pot dădă la admisiunea acestor țări și se sată la domeniul uorului și da Cometaului No. 3, urmând și suma de 4 timbre postale. Abia în țările acestea se pot împărtăși cu ca premiu *Poemă și Figuri*, un volum e și stelele voale de tipar, uși cu compoziții în toată seara și nu m. g. o. și lăcăt și țian fa. l. u. g. r. fie.

A apăru de sub presă: *Proverbele Române*. - *Engl. l. h. P. o. v. e. r. b. e. s. P. r. o. v. e. r. b. e. s. P. r. o. v. e. r. b. e. s. P. r. o. v. e. r. b. e. s.* - *Der fact a S. p. r. h. o. f. t. v.* - *Adunarea de domnia P. B. M. u. e. r.* De vânzare la librăriile și cu o. f. a. 50 l.

În *Cronica* a ieșit de la tipar: *Duăzeci de Soldați*, traducere din franceză de d. a. s. Ju. i. e. l. Rom. u. *Gh. orghe B. n. e. s. c.*, capitul și natal a nul. al. l. l. e. de s. i. t. o. r. i.

Gramatica Grecă de Dor o. 6. 2014. Partea I. *E. m. o. l. i. n. a.* și 2-a edițiune cu număr de dans, p. e. c. u. l. 3. Partea I. *S. t. a. t. a.* u. p. r. e. s. t. i. e. Carte de c. i. r. e. g. r. e. c. h. p. t. e. II. l. i. n. e. c. a. r. g. r. e. c. o. m. n. A. e. h. t. e. de onoz. Ministerul Școlilor.

A ieșit de sub presă, de *Dim. t. r. i. n. i. e. r. e. c. h.* p. f. e. s. o. r. u. g. i. m. n. a. s. i. n. i. d. i. n. G. a. l. a. ț. A. r. i. t. m. e. t. i. c. a. p. e. n. u. c. l. a. s. a. și II-a primă edițiune a. l. v. p. r. e. ț. u. l. 55. b. a. n. i. A. r. i. t. m. e. t. i. c. a. p. e. n. u. c. l. a. s. a. III-a și IV-a primară și II-a și III-a p. e. ț. u. l. 76. b. i. r. u. l. Ambele sale cărți sunt aprobate de onoz. Ministerul Instrucțiunii și cărțile didactice și conform programelor școlilor române. Se găsește la autor în Galați și la câte un librărie din orașele însemnate ale țării.

D. & J. ALESSIU

Anunțăm că magazinul nostru a mutat în casa Vicoriei Nr. 28 în fostul palat Chic acum proprietatea lui N. Lahovary, pe strada D. Telescau. - Cu această ocaziune recomandăm cu tot dinadinsul un asortiment frumos de obiecte și Paturi de bronz decorativ, de bronz, de fier, de plăt, de pânză, și de fier. Așară și paturile și obiectele de bronz menționate se în această magazină se găsește o mare cantitate de. Oglindă, pânză de olandă proape, Ciorapi, flanelă parfumată etc. Onorabilul public este rugat să viziteze acest magazin, care este deschis în toate zilele și a secon și a șoliditatea și eleganta mărfurilor și a vesele și vânzare în mari cantități. Ocaziune de vânzare în mari cantități și a se și p. o. c. i. a. c. e. d. i. n. t. r. e. e. l. e. a. r. o. m. a. n. e. p. e. d. e. l. i. p. s. a. t. i. f. a. u. l.

Prețuri foarte moderate.

Sunt onorabile de soare a lui Bergman și se depărtarea absolută a petelor soare, se nădărește cu 90 de bani buca a l. 4. Cîrpa, pha maciet, strada Lăscă.

INSTITUT PENTRU DOMNISOARE

Directori: ead. so. r. e. l. e. N. i. c. o. l. a. e. s. c. u. a. b. s. e. n. t. a. a. c. o. a. l. e. c. e. n. t. r. a. l. e. d. e. f. e. e. a. n. u. l. u. l. r. e. g. a. t. d. i. n. B. r. i. n. s. i. p. r. o. f. e. s. o. r. u. l. e. x. t. e. r. n. t. u. l. d. e. f. e. t. e. d. i. n. c. a. p. i. t. a. l. a. Cursurile a statului institut autoriza ministerul fiind de achiziție de la 15 A comunică și lor părinții și a forțate să se pot lua la c. o. n. c. e. a. r. i. a. l. u. l. u. l. s. r. a. d. a. N. e. g. u. s. t. o. r. i. f. N. r. 4. d. e. e. g. a. m. p. o. n. s. l. a. b. o. r. e. p. m. a. l. p. s. c. r. i. t. o. r. i. i.

PRESSA LA MINUT este în vânzare și este în ritonul se vor adresa: strada S. S. No. 11.

DORIȚI ȚUICĂ VECHĂ?

Mergeți la magazinul de coloniale și delicatete al domnului D. STACOVICI, cala Victoriei No. 66 și veți afla cu 2 fr. ocazia țuică a d-ului I. Lerescu din 1876.